Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5172 — 5/18 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1903 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ — 20 ԶԻԼ-ԳԱՏԷ 1320 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5172

درعلیه‌ده غلطه‌ده « آره‌ولك » غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանտօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրկ.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կըվճարեն:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատունը:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՍՈԽՆ ՈՒ ՁՄԵՐՈՒԿԸ

Ռոտոսթոյի Առաջնորդը կրկին հրաժարելու տրամադրութիւններ ցոյց կուտայ, ինչպէս Թերթերը կը ծանուցանեն քանի մը օրէ ի վեր։ Ասլանեան Սրբազան կը փափաքի հրաժարիլ անոր համար որ քիչ մը չափազանց անտարբեր կը գտնէ տեղւոյն ժողովուրդը, ո՛չ միայն իր պէտքերուն, իր ապրուստին, այլ նաեւ դպրոցներուն ու եկեղեցիին նկատմամբ։

Ասիկա նոր բան մը չէ։ Անցեալ տարուան վերջերն ալ Ասլանեան Սրբազան ստիպուեցաւ միեւնոյն յանդիմանութիւնները ուղղել իր Թեմականներուն, եւ տեսնելով որ խօսքերը զուր տեղը կը վատնուին՝ որոշեց հրաժարիլ։ Կարծեմ նոյն իսկ պաշտօնական հրաժարական մըն ալ մատոյց տեղւոյն Գաւառ. Վարչութեան։ Ատոր վրայ է որ մարդիկը փոխուեցան եւ կամ այնպէս կարծեցուցին, չուզելով ձեռքէ հանել Առաջնորդ մը զոր դժուարաւ կրցած էին գտնել արդէն, եւ որ այնչափ յարգելի անուն մը շահած է իր այլ եւ այլ պաշտօնավարութեանց միջոցին։ Ասլանեան Սրբազան չուզեց զանոնք կոտրել եւ մնաց իր պաշտօնին վրայ, հոգ չէ թէ շատ մեծ հաւատք մը չունենար իր Թեմականներուն անկեղծութեան մասին։ Այսօր, իրողութիւնները ցոյց կուտան թէ կատարելապէս իրաւունք ունէր այդպէս մտածելու։

Չեմ գիտեր թէ այս անգամ ի՛նչ պիտի ընէ, պիտի հրաժարի՞, թէ կրկին պաշտօնին վրայ պիտի մնայ, նոր ու թերեւս վերջին փորձ մըն ալ ենթարկելու համար իր Թեմականները, որոնք անշուշտ հիմա աղուոր աղուոր խոստումներով, զինքը կ'օրօրեն հոն, վախնալով որ ձեռքերնուն կը փախի։

* * *

Պէտք է ընդունիլ որ Ռոտոսթոցիներուն բռնած ընթացքը քիչ մը չափազանց տարօրինակ է։ Բաղդը իրենց տուաւ այն տեսակ Առաջնորդ մը՝ որ կրնայ տիպար մը համարուիլ։ Մինչեւ այսօր ունեցած էին անձեռնհաս Առաջնորդներ, պահ մը սկսած էին յուսալ թէ Այվազեան վարդապետ՝ մանաւանդ իրենց վկայագրով եպիսկոպոս ձեռնադրուելէն վերջ, քիչ շատ մոռցնել պիտի տայ երբեմնի Առաջնորդներուն անձեռնհասութիւնը։ Բայց ան իրենցմէ աւելի հնարամիտ, եպիսկոպոս դառնալէն անմիջապէս վերջ շունչը Եգիպտոս առաւ, — Թեմ մը որ շա՛տ աւելի շահաբեր էր իրեն, — եւ նոյն իսկ չվարանեցաւ իր ընթացքին պատճառ ցոյց տալու Ռոտոսթոցիները, առարկելով թէ երբեք հոգ չէին տաներ իր ապրուստին։

Այն ատեն՝ Ռոտոսթոցիները բողոքեցին եւ իրաւամբ։ Բայց չեմ գիտեր թէ հիմա ինչ մեկնութիւն պիտի տան Ասլանեան Սրբազանի պարագային։ Այդ համակրելի եկեղեցականը ճամբայ ելլելէ առաջ իրենց հետ սակարկութեան չելաւ, իրենց պայմաններ չդրաւ, ամսականները կանխիկ չպահանջեց։ Հաւատարիմ իր կոչումին, ու մանաւանդ շա՛տ ալ պարկեշտ եւ ուղղամիտ, իսկոյն իր պաշտօնատեղին մեկնեցաւ, եւ պաշտօնավարութեանը առաջին օրերէն իսկ ցոյց տուաւ գործունէութիւն մը՝ որ բեր գովելի քիչ անգամ իր նմանները ունեցած է։ Դպրոցները անխնամ մնացած էին. ինք սկսաւ զանոնք կազմակերպել։ Ուսուցչի պակաս կար. ինք կարող մարդիկ ճարեց։ Թեմական գործերու մասին կարգ մը կարգադրութիւններ անհրաժեշտ դարձած էին. ինք անձնապէս ձեռք առաւ ամէն գործ, եւ յաջող ելքերու յանգեցուց զանոնք։

Իր պաշտօնավարութիւնը այսպէս առաջ տանելու համար սակայն, Ասլանեան Սրբազան պէտք ունէր Թեմականներուն օժանդակութեան։ Դպրոցը, եկեղեցին, Թեմերը, եւ այլն, բոլոր ասոնք դրամով կրնային կարգի բերուիլ։ Յետոյ ինք ալ մարդ էր, ինք ալ պէտք է ապրէր, եւ ապահովաբար սոխը աղը թաթխելու համար չէ որ գացած էր Ռոտոսթօ առաջնորդական պաշտօնով։

Առաջին յուսախաբութիւնը տակէ կը սկսի։ Ռոտոսթոցիք աղուոր հաշիւ մը ունին, հաշիւ մը որ ծանօթ է արդէն իրենց հետ գործ ունեցող ամէն մարդու։ Նեղը մնալնուն պէս՝ կ'ըսեն թէ պէտք է ձմերուկի եւ կամ սոխի բերքին սպասել՝ դրամական խնդիրներու կարգադրութեան համար։ Եւ երբ սոխն ու ձմերուկը բուսնին, բերքը աղէկ չէր ըսելով մէկ կողմ կ'ելլեն։ Մեր թերթերու վարչութիւնները մանաւանդ, իրենց գործակալներէն միշտ այդ պատասխանը կ'ընդունին. «Այս տարի, կ'ըսեն, ձմերուկին պիտի սպասէք բաժանորդագիններու գանձման համար, անկէ առաջ բան մը մի՛ յուսաք։» Եւ հարկ կա՞յ ըսելու թէ շատ հեղ Ռոտոսթոյի ձմերուկը հոս կը հասնի, կը հասնի, ու բաժանորդագինները միշտ անգանձելի կը մնան։

* * *

Նոյն բաղդը կը վիճակի նաեւ Ասլանեան Սրբազանին։ Իր Թեմականներուն կ'ըսէ թէ դպրոցները սաչափ ոսկիի կը կարօտին կարգի գալու համար։

— Սրբազա՛ն, կը պատասխանեն, հելէ սա սոխերը քաղենք տէ բան մը կ'ընենք։

Սոխերը կը քաղուին, յաջորդ տարուան բերքին պատրաստութիւնները կը լմնան, եւ Սրբազանը կը պարտաւորուի կրկին յիշեցնել թէ դպրոցները միշտ դրամի պէտք ունին։

— Սրբազա՛ն, դիտա՛ս ա, այս տարի խեր մը չտեսանք սոխէն, տեսնենք ձմերուկը ի՞նչ կ'ըլլայ։

Անկարելի է տարբեր պատասխան մը առնել Ռոտոսթոցիներէն։

Միեւնոյնը նաեւ Ասլանեան Սրբազանի ամսականներուն համար։ Անոնց ալ բաղդը սոխի եւ ձմերուկի բերքին կապուած է, եւ Առաջնորդը՝ իր ապրուստին յատուկ դրամը գանձելու համար իսկ ստիպուած է աղօթել որ Աստուած նոյն տարին սոխն ու ձմերուկը առատ պարգեւէ Ռոտոսթոցիներուն։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

Նուիրատուութիւններ. — Քարոզիչ ճանաճներ. — Եկեղեցպանութիւնը անցեալին ու ներկային մէջ. — Ընտրութիւն Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան. — Ինքնագովութիւնը հրապարակագրութեան մէջ:

ԻԶՄԻՐ, 31 Յունուար

Ուրախութեամբ կ'իմացնեմ թէ Գահիրէաբնակ Պ. Պ. Կարապետեան Ներսէսեան Որբանոցին ղրկած է 15 անգլ. ոսկի՝ իր տարեվճարը. նոյնպէս Կալկաթայէն այս օրերս հասան նոյն հաստատութեան տարեկան նուէրները, Պ. Պ. Թ. Մ. Թադէոսի եւ Յ. Գ. Գալստեանի 10ական անգլ. ոսկի. ասկէ առաջ ալ Պ. Թ. Յարութիւն եւս ղրկած էր նոյնքան գումար, միշտ միեւնոյն որբանոցին համար։

Հրապարակային շնորհաւորութեան արժանի այս չորս անձերուն նպաստները Ներսէսեան Որբանոցի պիւտճէին մէջ կարեւոր տեղ մը գրաւած ըլլալուն՝ Ընկերութեան ընդհանուր ժողովը, ասկէ առաջ, յիշեալ բարեսէր անձերը միաձայնութեամբ պատուոյ անդամ հռչակած էր։

Պ. Պ. Կարապետեան, գրեթէ ասկէ երեք չորս տարի առաջ Իզմիր այցելելուն առթիւ, այցելած ըլլալով նաեւ տեղւոյս կրկին որբանոցները, բարեսիրական պարտականութիւն մը նկատած է իւրաքանչիւր որբանոցին տարեկան 15 անգլ. ոսկիի գումարներով նպաստել։

Գալով Կալկաթայի նուիրատուութեանց՝ տղոց որբանոցը երախտապարտ թողած է մանաւանդ Սինկափուր բնակող Պ. Տիգրան Սարգիս, որու ազնիւ ջանքերուն շնորհիւն է որ Կալկաթայէն կը հասնին այդ նպաստները։ Շնորհակալութեան ոչ նուազ արժանի է մեր Իզմիրցի Փափազեան ազնիւ ընտանիքը, մասնաւորապէս տիկին Եղիսաբէթ Փափազեան, որ իր փեսին՝ Տիգրան Սարգսի հետ յաճախակի բանակցութիւններովը կրցած է վերոյիշեալ նպաստամատոյց մասնախումբը կազմել տալ։

Անկեղծ շնորհակալութիւն մըն ալ օտար միջավայրի մէջ ապրող ֆրանսացի տոհմիկ պարոնի մը հայ կողակցին՝ տիկին Իժէնի Սապիրանի, որ օտար զաւակներու մայր ըլլալով հանդերձ, տարեկան ինքնաբուղխ նպաստով մը կը քաջալերէ որբախնամ մարմինը։ Սովորականին պէս այս տարի ալ տիկին Սապիրան, Մարկոսեան էֆ.ի միջոցաւ, Ներսէսեան Որբանոցին ղրկած է 340 ֆրանք, ինչպէս նաեւ 240 ֆրանք՝ Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցին։

* * *

Ինչպէս գիտեն Արեւելքի ընթերցողները, Սրբազան Առաջնորդ Հօր հիւանդութեան պատճառաւ երկար ատենէ ի վեր բարեպաշտ ժողովուրդը քարոզէ զրկուած էր։ Վերջերս մեր քահանաները ուզելով լեցնել այդ պակասը, սկսած են անոնցմէ ոմանք քարոզ խօսիլ փոխն ի փոխ, բնաբանները կանխաւ յայտարարել տալով, ինչ որ բոլորովին անսովոր է։ Փոխանակ բարձր բնաբաններ ընտրելու, թող համեստութիւնը ունենան իրենց կարողութեան չափով ժողովուրդին հասկնալի լեզուաւ քարոզելու։ Այս կերպով քարոզելու կարգ եկած ըլլալով քահանայի մը, կնճռոտ բնաբանով մը սկսաւ իր քարոզը։ Անցեալ կիրակի, ուրիշ քահանայ մը նախանձի վրայ խօսեցաւ գոհացուցիչ կերպով. կը կարծենք թէ ժողովուրդը շատ աւելի գոհ կը մնայ, մտիկ ընելով մատչելի քարոզներ, յորդորներ քան թէ աստուածաբանական քարոզներ։

* * *

Ասկէ առաջ անոնք որոնք Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիի բանկալի հոգաբարձութեան պաշտօնին կը կոչուէին՝ իրենց պաշտօնավարութեան տեւողութեան մէջ դպրապետի, լուսարարի, ժամկոչի եւ այլն ծախքերը կը հաւասարեցնէին բանկալի հասոյթին հետ։ Իսկ եթէ գտնուէին այնպիսի եկեղեցպաններ՝ որոնք բանկալի մուտքն ու ելքը իրարու հաշտեցնելէ յետոյ կարենային բան մըն ալ աւելցնել, որով կարելի ըլլար արծաթեայ կանթեղ մը կախել եկեղեցիի մէջ կամ շուրջառ մը շինել տալ եւ կամ պատմայէ շապիկներ հայթայթել դպրաց, ալ այդ պարագային՝ յիշեալ եկեղեցպանները ինքզինքնին բանի մը տեղ կը դնէին։

Այս դրութիւնը շարունակուեցաւ մինչեւ 1896ի վերջերը եւ այդ թուականին ընտրուեցաւ այնպիսի հոգաբարձութիւն մը՝ որմէ ամէն ոք գոհ մնաց. այդ բոլորանուէր մարմինը, կատարեալ խղճմտութեամբ ու օրինակելի աշխուժով մը բանկալին վէկը ձեռք առնելէ յետոյ՝ այնքան յաջողեցաւ որ եկեղեցիի բոլոր ծախքերը օրը օրին լայնօրէն հայթայթելէ յետոյ, երեք հարիւր չափ ալ դեղնորակ ոսկի խնայելով իր հրաժարականին հետ յանձնեց Տնտեսական Խորհուրդին, որ իր կարգին շնորհակալութեամբ ընդունեց այս հասոյթը։ Յիշեալ մարմինը իր արժանաւոր յաջորդը ունեցաւ, այն է Հայկ էֆ. Շահինեանի խումբը, ասոնք եւս հետեւեցան իրենց նախորդին օրինակին, այն է ստէպ վէճի բռնուելով հարսանիքի կամ ննջեցեալի առթիւ՝ քահանաներուն հետ։ Այսպէս յաջողեցաւ 250 ոսկի յանձնել Տնտեսականին։ Նոր եկեղեցպանութիւնը ընտրուեցաւ հետեւեալ 3 երիտասարդ անդամներէն Պ. Պ. Յովհ. Պալապանեան, Պըլըճեան եւ Պ. Ամեստակէեան, որոնց բարւոք պաշտօնավարութեան վրայ կասկած չունինք բնաւ։

* * *

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնն ալ, ինչպէս ըսած էինք, իր գործառնութեանց հաշուեկշիռը փակած ու հրաժարականին հետ մատուցած էր Քաղաքական Ժողովին։ Այս վերջինը իր այսօրուան նստին մէջ նոր ընտրութեան ձեռնարկելով՝ ընտրեց Հոգաբարձութիւնը հետեւեալ անձերէն. — Տեարք՝ Կարապետ Աղնաւուրեան, Տօքթ. Տիգ. Սպարթալի, Յովհ. Գ. Փափազեան, Յովհ. Գազազեան եւ Յակոբ Վարթէմէզեան։

Այս ընտրութեանց առթիւ, նորընտիր Հոգաբարձութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք սա կենսական կէտին վրայ թէ Հիւանդանոցը հացէ, մսէ, դեղէ եւ ամէն բանէ առաջ պէտք ունի թօշակաւոր մնայուն բժիշկի մը. առանց այս ամենակարեւոր պէտքին, Հիւանդանոցը գոհացուցիչ վիճակ մը չի կրնար ունենալ։ Հոգաբարձութիւնը հարկաւ նկատողութեան պիտի առնէ մեր այս դիտողութիւնը եւ պիտի փութայ գոհացում տալ անոր։ Դեռ միտքս է մեր Դարահիսարցի 21 տարեկան դժբաղդ Գէորգին անձնասպանութիւնը, որ անմիջական հետեւանքն էր Հիւանդանոցին մէջ մնայուն բժիշկ մը չի գտնուելուն։

* * *

Հրապարակագրութեան մէջ բան մը դիտած եմ, որ հետզհետէ կը ճարակի, այն է ինքնագովութիւնը. անշուշտ գրողներ զիրար կը շոյեն, կը փաղաքշեն, կը բարձրացնեն ու կը փառաբանեն, միւս փոխադարձաբար փառաւորուելու համար՝ երբ բանաստեղծ, իմաստասէր եւ այլն։ Պարզ գրողներ ո՜րքան յաւակնութիւն ունին մեր մէջ փառաւոր անուններով, մակդիրներով եւ այլն յորջորջուելու համար. ասիկա ծիծաղելի չէ՞։ Անցեալները պարբերական թերթ մը ձեռքս անցաւ, որուն ուղղուած գրուածք մը կարդացի, պարզ գրողի մը հասցէին ուղղուած, անոր վերեւը նոյն գրողին մէկ գրուածէն քանի մը տողեր. իբր թէ ո եւ է աշխարհահռչակ հանճարի մը խօսքերը ըլլային ատոնք եւ ի՛նչ է եղեր խնդիրը. հայ ժողովուրդի կրօնափոխութեան գլխաւոր մասերուն համար ներողամիտ ըլլալ. ասիկա 50 տարի առաջ լուծուած, որոշուած, վճռուած կէտ մըն է. գրողները կ'երեւի թէ նոր իմացեր են, սակայն, ինչո՞ւ մեր գլուխը ցաւցնեն դատարկաբանութեամբ։

ԱՏՈՄ

ՊԱՐՈՆ Տ'ԱՆՊԷՌ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ա

Պարոն Տ'Անպէռ մէկն է անոնցմէ՝ որո՛նք քսան տարիէ ի վեր Արհեստներու եւ Հանքերու Սակարանին մէջ ամենէն աւելի գործառնութիւններ կը կատարեն, ամենէն շատ կը շահին։ Մերթ ընդ մերթ կը ստանայ այնպիսի հեռագիր մը՝ որ չեմ գիտեր քանի՛ հարիւր հազար ֆրանք կը շահեցնէ անոր։ Մասնակից ու շահակից է ճարտարարուեստական բոլոր գործառնութիւններուն. մեծաքանակ գործեր կ'ընէ ոսկեհանքերու վրայ։ Անոր ընդհանուր հարստութիւնը կ'ենթադրուի յիսուն վաթսուն միլիոն ֆրանք։ Թէեւ այս հարստութիւնը հնչուն դրամէ չի բաղկանար, այլ՝ զանազան արժէթղթերէ, բայց ապահով ու հաստատուն է ամէն պարագայի մէջ։ Ասկէ զատ, Բարիզի ամենէն փայլուն մէկ տեղը, ունի իրեն սեպհական մեծ դրամատուն մը, հոյակապ յարկաբաժին մը, Սէն-է-Ուազ գաւառին մէջ շքեղ դղեակ մը, հողային ընդարձակ կալուածներ, քանի մը կառք, քանի մը զոյգ թանկագին ձիեր, իր դիրքին վայելուչ կահ կարասիներ, վերջապէս ամէն բան պերճ, փառայեղ։

Օբէրայի Թատրոնին մէջ մասնաւոր օթեակ ունի ու Քոմէտի-Ֆրանսէզի մէջ յատուկ թիկնաթոռ։ Սովոր է միշտ առաջին ներկայացումներու ատեն ամենէն ազնուական ընտանիքներուն հետ թատրոնի մէջ, ձիարշաւներու մէջ, ամենէն նշանաւոր զբօսավայրերուն մէջ ներկայ գտնուիլ։ Բաւական վայելուչ դիմագծեր, փափուկ ձեւեր ունի, բայց ասոնց մէջ անկեղծութեան նշոյլ չկայ։ Կարելի չէ ճանչնալ անոր ներքին մարդը, ոչ ոք իրազեկ է անոր նկարագրին։ Անոր պաղարիւնութիւնն արտակարգ է. ամենէն տագնապալի վայրկեաններուն մէջ իսկ, չի կորսնցներ իր հանդարտութիւնը, իր անխռովութիւնը։ Ահա այս միջոցով ինքզինքը զերծ պահած է բազմաթիւ անդունդներու մէջ իյնալէ, մանաւանդ քանի մը անգամ սնանկանալու աստիճանին հասնելով հանդերձ, յաջողած է վերականգնիլ։

Պարոն տ'Անպէռ նոյնչափ հեշտասէր է որչափ հարուստ. զբօսամոլ, զուարճամոլ, տարփամոլ է։ Իր սէրը կը նուիրէ յաւէտ արուեստական, շպարուն, շքեղ, նշանաւոր գեղեցկութիւններու քան թէ պարզ, բնական, անսեթեւեթ գեղեցկութիւններու։ Ասոր համար, առհասարակ թատրոններու գլխաւոր երգչուհիները, առաջնակարգ դրամատէրներու տարփուհիներն անպատճառ սիրային յարաբերութիւններ ունեցած են Պարոնին հետ։ Ասով հանդերձ, Պարոն տ'Անպէռ ամուրի չէ, ամուսնացեալ է, Մարքի Տը Լա Ռոշ Սէհէրի աղջիկն է անոր կինը։ Պարոն տ'Անպէռ տեսած էր Ֆապիէնն անունով այս կինը, մինչ սա կը բնակէր իր ծնողքին քով, որոնք ձախորդութեան բերմամբ կորսնցուցած էին իրենց առաջուան հարստութիւնը, եւ որովհետեւ բնածին մտուած չունէր սիրելու, չէր կրցած սիրել աղջիկը, բայց անոր ընտանեկան համբաւէն հրապուրուելով, ամուսնացած էր այս գեղատի, գեղադէմ ու պարզամիտ աղջկան հետ։ Ֆապիէննի հազուագիւտ գեղեցկութիւնը, անման աչքերը տեսնողները, մանաւանդ անոր սրտի կեանքին իրազեկ եղողները բնաւ արտասովոր բան մը չեն երեւակայած այս ամուսնութեան մէջ, այլ, ընդհակառակը այս մասին իրաւունք տուած են Պարոնին։

Ամուսնանալէ անմիջապէս յետոյ, Պարոնը, մեղրալուսինն անցընելու համար, ժամանակ մը ճամբորդած էր Իտալիա ու Սպանիա, այնուհետեւ Սէն-է-Ուազի դղեակը տարած էր իր կինը։ Որովհետեւ այս դղեակը Բարիզէ քառասուն վայրկեան հեռու էր երկաթուղիով, Պարոնը դղեակին մէջ իր կնոջ հետ միասին ժամանակ կ'անցընէր։

Ամուսնութեան առաջին տարին հնար եղածին չափ հաճելի անցաւ։ Բայց յաջորդ տարին, Պարոնը, զինքը մղող սովորոյթներուն հետեւելով, նորէն սկսած էր խորասուզուիլ հեշտասիրութեան ու զուարճամոլութեան մէջ։ Այլ եւս կինը Բարիզի մեծ յարկաբաժնին մէջ կը բնակէր։ Որովհետեւ իր ամուսնին ու իր սենեակներն անջատ էին ու Պարոնը գիշեր ցերեկ զբաղած էր, շաբթուան մէջ հազիւ թէ երկու երեք ժամ կրնային իրարու երես տեսնել։

Հէք կինը, որ դեռ պարզամիտ էր ու աշխարհիկ բաներու անիրազեկ, իրեն ծանօթ եղող մէկ քանի կիներէ տեղեկութիւններ խնդրեց։ Ասոնք ըսին թէ Բարիզի մէջ սովորաբար էրիկներն ու կիները առանձին կ'ապրին այսպէս։ Եղկելի կինը չափազանց զգածուեցաւ։ Անձկանօք կը փնտռէր այն քաղցրաստիկ օրերը՝ զորս անցուցած էր իր հայրենի տան մէջ...։

Պարոն Տ'Անպէռ կը շարունակէր մխրճիլ իր նախկին ցոփութիւններուն մէջ։ Առանց բնաւ ակնածելու, խառնակեցիկ կեանք մը կը վարէր յայտնապէս։ Զոր օրինակ, Բարիզցիներէն շատերն անգիտակ չէին թէ Պարոն Տ'Անպէռ Օբէրայի Թատրոնին առաջին պարուհիին՝ Փորթինայի տարփածուն էր, եւ թէ անոր հետ կը զուարճանար Պոլոնիէ անտառին ու Քաֆէ-Անկլէի մէջ։

Չարաբաստիկ Ֆապիէննը բնականաբար կ'իմանար այս բաները ու մեծ վիշտ կը զգար։ Օր ըստ օրէ մաշելով, լքուած կը զգար ինքզինքը։ Երբեմն գիշերն ի բուն մինչեւ լոյս կուլար։ Խորազգած սրտով երանի կուտար իր ծնողքին հետ միասին անցուցած գեղանուշ օրերուն։ Անդառնալի փափաք մը կը զգար իր ամուսինին տիրանալու, բայց այս բանը կարելի չէր։ Պարոնը ո՛չ ցոփակեցութենէ կը հրաժարէր, ոչ ալ կը մտածէր իր ամուսնական յարկն ու կինը։

Բ

Իրենց ամուսնութեան չորրորդ տարին Ֆապիէնն դեռ եօթը ամսուան յղի ըլլալով հանդերձ՝ մանչ զաւակ մը ծնաւ։ Այսպէս եօթնամսեայ ժամանակամիջոցի մէջ աշխարհ եկող մանկիկին կայտառութիւնը քիչ մը զարմանք պատճառեց, բայց այս արտասովոր պարագան Ֆապիէննի մայրական ուժին վերագրուեցաւ։

Դեռահաս մայրը ուզեց ինքն անձամբ դիեցնել, խնամել իր զաւակը։ Օրօրոցը իր մօտիկը դնել տուաւ։ Այս օրօրոցն իբր պաշտպանութեան բերդ մըն էր իր ամուսինին անարգանքներուն դէմ։ Այս օրօրոցով ըսել կ'ուզէր. «Դու ի՛նչ կ'ըլլաս եղիր... ես ալ իմ զաւակս ունիմ։»

Այդ օրէն ի վեր, Ֆապիէնն ինքզինք այնպէս կը նկատէր՝ իբր թէ Պարոնին կինը չէր. մայրութիւնը կը բաւէր անոր։ Ինքզինքը բոլորանուէր կ'ընծայէր իր զաւակը երջանիկ ընելու, լաւապէս մեծցնելու։

Պարոն Տ'Անպէռ առաջուան պէս կ'ապրէր իր մեկուսի շամբուշ ու շաղաշուտ կեանքը։

Գ

Տղան մեծցաւ, զարգացաւ։ Քսան տարիներ բոլորած էր։ Շատ լրջաբարոյ, մրաջան, պատուական երիտասարդ մը եղած էր։ Սակայն, այս միջոցին, Պարոն Տ'Անպէռի դժբախտութեան սոսկալի հարուածով մը սնանկացաւ։ Դրամատունը կնքոյ տակ առնուեցաւ, բոլոր հաշուետումարները քննուելու համար՝ յանձնուեցան ձեռնհաս պաշտօնէութեան։ Պարոնը ո՛ր եւ է կերպով յաջողեցաւ այս կնճիռն ալ լուծել ու ըստ կարի մեղմել հարուածը։ Հանրութեան հանդէպ իր վարկը չկորսնցնելու համար, այնպէս կ'երեւէր՝ իբրեւ թէ չէ ընկրկած նախկին կեանքը վարելէ։

Գիշեր մը, պարահանդէսին մէջ, Պարոն Միրոֆօս անուն անձը, յայտնապէս խօսելով Պարոն տ'Անպէռի մասին, քանի մը կծու ակնարկութիւններ ըրաւ։ Պարոն տ'Անպէռի որդին, որ հոն ներկայ էր, մենամարտի հրաւիրեց Միրոֆօսը։

Այս վերջինը, նշանառութեան մէջ շատ ճարտար ըլլալով, յաղթած էր իր ախոյեանին։ Տ'Անպէռի որդին՝ երիտասարդ Պարոնը մեռած էր։ Օրաթերթերը միահամուռ տրամայոյզ շեշտելով հրատարակեցին այս լուրը։ Պարոն տ'Անպէռ առաջին անգամ ըլլալով, կորսնցուց իր պաղարիւնութիւնը, ինկաւ, նուաղեցաւ։

Կարին — Թարգմ. Ա. Ն. Թ.

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՆՇԽԱՐԻ ԿԱՄ ՄԱՍՈՒՆՔԻ ՎՐԱՅ

Զ

Արդ, ի հնուց Ընդհ. Եկեղեցիի՝ մասունքներու մասին ունեցած իրաւացի հաւատքը ի՛նչպէս կրնար ըլլալ որ Հայ. Եկեղեցին անտես ըրած կամ չընդունած ըլլար։ Քիչ մըն ալ մեր պատմութեանց ու շարականներուն մէջ մտնենք ու փակենք խնդիրը։

Պատմութենէն յայտնի է որ Սուքիասեանք, յամի Տեառն 130, Բագրեւանդայ Ջրաբաշխ կամ Սուկաւէտ լեռը կը նահատակուին, ուր ջուր կը բղխի եւ որմէ «բժշկութիւն լինէր ախտացելոց» (Յովհ. Կաթ. Ճառընտիր.)։ Այս մասին Շարականին մէջ հետեւեալը կը գտնենք. «Նոյն

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (26)

ԱՆԱԹՈԼ ՖՐԱՆՍ

ԿԱՐՄԻՐ ՇՈՒՇԱՆԸ

Զ

Կ'անձրեւէր։ Տիկին Մարթէն Պելէմ, գոց կառքին գոլորշեպատ ապակիներուն մէջէն աղօտաբար կը տեսնէր հովանոցներու երթեւեկը անձրեւին տակ, սեւ գորտերու պէս։ Կը խորհէր Թէրէզ։ Իր մտածումները մռայլ ու տարտամ էին այն փողոցներուն եւ հրապարակներուն պէս, ուր անձրեւը կը տեղար։

Ինք ալ չէր գիտեր թէ ի՛նչպէս գաղափար ունեցած էր ամիս մը երթալ անցընելու միս Պելլի մօտ։ Արդարեւ, ինք ալ չէր գիտցած ատոր պատճառը։ Նախ ջուրի ակ մըն էր, ծածկուած դառնալեղուի քանի մը ծիղերու տակ, որ, հիմա, կը ձեւացնէր խոր ու արագընթաց ջուրի հոսանք մը։ Լաւ կը յիշէր թէ երկուշաբթի իրիկուն, ճաշի ատեն, յանկարծ ըսած էր թէ մեկնիլ կ'ուզէր, բայց այդ փափագին սկզբնապատճառը չէր պրպտած։ Բնաւ փափաք չունէր այնպէս շարժելու Ռոպէր լը Մէնիլի հետ, ինչպէս այս վերջինը վարուած էր իր հետ։ Անտարակոյս, լաւ կը գտնէր Բաւքին մէջ երթալ շրջագայիլը, մինչ Ռոպէր աղուէսի որսորդութիւն ընելու կ'երթար. ասիկա հաճոյալի փոխարինութիւն մը կը նկատուէր մանկամարդ կնոջ կողմէ։ Ռոպէր որ մեծապէս գոհ կը մնար, ամէն անգամ Բարիզ դարձին, Թէրէզը վերստին գտնելէն, այս անգամ այդ գոհունակութիւնը չպիտի կրնար ունենալ։ Այդ սրտնեղութիւնը պատճառել Ռոպէրի, շատ արդարացի բան մը կը համարէր։ Բայց սկզբան ատոր վրայ չէր խորհած։ Ու յետոյ ալ եւս միտք չէր յոգնեցուցած այդ մասին. արդարեւ, անոր վիշտ պատճառելու եւ փոքր վրիժառութեան մը չարաճճիութիւնը գործելու համար չէր որ մեկնած էր։ Ռոպէրի նկատմամբ նուազ կծու, բայց աւելի խուլ եւ դժնդակ մտածում մը կը սնուցանէր։ Մանաւանդ չէր ուզեր ընդհուպ տեսնել զայն։ Առանց խզուած ըլլալու իրենց յարաբերութիւնները, Ռոպէր օտարական մը եղած էր իրեն համար։ Ուրիշներու պէս մարդ մը կը թուէր իրեն, լաւագոյն՝ անոնց մեծագոյն մասէն, երեւոյթով ու կերպարանքով շատ լաւ, յարգանք ազդող նկարագրով, ինչ որ անհաճոյ չէր թուեր մանկամարդ կնոջ, բայց շատ չէր զբաղեցներ զինքը։ Յանկարծ դուրս ելած էր կեանքէն։ Յօժարակամ չէր յիշեր թէ ի՛նչպէս խառնուած էր կեանքին։ Ռոպէրի անձնատուր եղած ըլլալուն գաղափարը կը գայթակղեցնէր զինքը եւ անպատշաճութիւն մը կը թուէր։ Այն կանխատեսութիւնը թէ նորէն զինքը պիտի գտնէր Սպոնթինի փողոցի փոքր յարկաբաժնին մէջ, բաւական դժնդակ կը թուէր իրեն։ Կը հաւատար թէ յեղակարծ, հարկաւոր եղելութիւն մը պիտի գար արգիլել իրենց միացումը, օրինակի համար աշխարհի վախճանը։ Գիտական ակադեմիին անդամ Պ. Լակրանժ, օրին մէկը գիտական գուշակութիւններ ըրած էր վախճանի մասին։ Ուրեմն իր մեկնումը անբացատրելի բան մը չէր։ Բայց չէր գիտեր թէ ինչո՛ւ համար տարտամ ուրախութիւն մը կը խառնուէր իր մեկնումի փափաքին մէջ եւ թէ ինչո՛ւ համար կանխաւ կը զգար իր տեսնելիք բաներուն հմայքը։

Կառքը հասաւ Լա Շէզ փոքր փողոցին անկիւնը։

Հոն, բարձր տան մը տանիքին ներքեւ, պատշգամի մը երկայնքը, առաստաղները՝ արեգակէն տաքցած հինգ պատուհաններուն տակէն, շատ մաքուր ու անձուկ բնակարանի մը մէջ կը գտնուէր տիկին Մարմէ, իր ամուսնին մահուընէն ի վեր։

Մարթէն կամաւորին տեսնելու կ'երթար զայն, իր բնակարանին մէջ։ Համեստ ու մաքրութեամբ ծփացող սրահին մէջ գտաւ Պ. Լակրանժը, որ կը մրափէր տիկին Մարմէի թիկնաթոռին դիմաց. այս վերջինը իր ճերմակ մազերուն պսակին տակ՝ քաղցր ու հանդարտ երեւոյթ մը ունէր։

Այս աշխարհիկ ծեր գիտնականը հաւատարիմ մնացած էր տիկին Մարմէի։ Ինքն էր որ Մարմէի յուղարկաւորութեան հետեւեալ օրը, անոր աճիւնին տարած էր Շմոլի Թունոյեց բանախօսութիւնը, զայն մեծարելու համար, բայց ընդհակառակը, այդ ճառը ցաւի ու զայրոյթի մէջ հեղձամղձուկ ըրած էր Տիկին Մարմէն։ Այս վերջինը նուաղած էր Պ. Լակրանժի թեւերուն մէջ։ Տիկին Մարմէ գաղտնութենէ զուրկ կը համարէր զայն։ Իր լաւագոյն բարեկամը եղած էր։ Յաճախ միասին կը ճաշէին ճոխ սեղաններու վրայ։

Տիկին Մարթէն, ներս մտաւ, նուրբ ու կորովի, իր սամոյրէ վերարկուին մէջ, ժանեակներու ալիքի մը վրայ բացխփիկ։ Իր գորշ աչքերուն կախարդիչ փայլովը արթնցուց մարդուկը՝ որ զգայուն էր կիներու շնորհին հանդէպ։ Դեռ առջի օր, Տիկին Մորլէնի տունը, գիտական գուշակութիւններ ըրած էր անոր առջեւ։ Ուստի մանկամարդ կնոջ հարցուց թէ գիշերը չէ՞ր վախցած միթէ այդ անելի տեսարանները աչքի առջեւ բերելով։ Մինչ Լակրանժ արուեստակեալ կնահաճութեամբ մը կը խօսէր Թէրէզի հետ, այս վերջինը կը դիտէր մահոգենէ մատենադարանը, որ տեղ կը գրաւէր պատուհաններուն հակադիր մասին մէջ։

(Շարունակելի)

եւ ինքն իսկ տեսանեմք զՊրոպատիկէ աւազանին, յորս դնեն բաղումք ախտաժետաց՝ ակնունելով վերստին ջուրցն յուզման: Աստանօր նորոգեալ մեզ աւազանըն Սելովմայ, ի բանալ զաչս սրտից առ ի մերժել զախտս հոգւոց եւ մարմնոց:»

Իսկ ինչ անզուգալի փափաք ու բուռն եռանդ է այն որ սուրբ Տրդատ ցոյց կուտայ Հռիփսիմեանց վրայ կանգնուելիք տաճարներու ահագին քարերու անձամբ բերելուն մէջ, ըստ վկայութեան Ագաթանգեղոսի թէ «իբրեւ փոխարէն անմիտ մարտին, զոր ընդ սրբոյն (Հռիփսիմէ) պատերազմեալ յիւրում սենեկին, որ ամենապաշտ չնորհացն զօրութեամբ յաղթեալ՝ այսչափ զարմանալիս գործեաց. եւ սա պսակ յաղթութեան զիւրոյ ձեռագործութեան զվաստակն մատուցանէր:» Ապա սուրբն Գրիգոր ամենամեծ գուրգուրանքով ու պատւով Հռիփսիմէի եւ ընկերուհեացը նշխարները կը թաղէ ու անոնց վրայ փառաւոր տաճարներ կը կանգնէ:

Այս դէպքի մասին՝ Կորիւն վարդապետ ինչպէս աչքէն կը վրիպեցնէ «Անձինք նուիրեալք» չարականին մէջ, իբր թէ Կոմիտաս կաթողիկոսէն բան մը «չյիշուիր» ըսելով: Կոմիտաս կաթողիկոս դեռ ինչպէս յիշատակէր Հռիփսիմեանց նշխարները՝ երբ «Անձինք նուիրեալք»ին մէջ կը պատահինք սա պարբերութիւններուն. «Տօնեցուք սուրբ սրբութեամբ ի հնձանս նոցունց, զի արբեալք լիցուք անմահական բաժակաւն. քանզի բաշխեն զբժշկութիւն հոգւոց եւ մարմնոց եւ զպարգեւս երկնաւորս սիրողաց իւրեանց:» Անոնց «մանկունք»ին մէջ դարձեալ կը պատահինք. «Զի ի տեղւոջ հեղման արեանն Հռիփսիմեանկուսանաց զասք հրեշտակաց տօնեն ընդ մեզ» եւ թէ «Ի տաճարի Հռիփսիմեանց մեծ վկայուհեաց, եկեղեցիք սրբոց պայծառազգեցցվայելչութեամբ տօնեն այսօր:» Այդ տաճարը չէ՞ որ Ս. Հռիփսիմեանց մասունքներուն վրայ կանգնուած է, ուրով ըսել է թէ Հայ. Եկեղեցին ի վաղուց հետէ անոնց մասունքները պատուած է: Ս. Գրիգոր Կեսարիայէն իր հետ բերած Յովհաննու Կարապետի ու Աթանագինէ եպիսկոպոսին նշխարները կը զետեղէ յարմար տեղեր. քանզի «զտեղի առին սպիտակ ջորիք կանգնեցան, ուր կային նշխարք սրբոյն Յովհաննու եւ Աթանագինեայ, եւ ո՛չ ես ընթանային յառաջ: Անդ յայտնութիւն առեալ սրբոյն Գրիգորի ի հրեշտակէ Աստուծոյ վաղվաղակի ետ բաղմութեանն չինել ի նմին տեղւոջ վկայարան՝ այսինքն մասունս, եւ եդ անդէն ի քարեայ տապանի զմասն ինչ յոսկերաց սրբոցն:» Այս դէպքը կը յիշատակէ եղեր, Յայսմաւուրքէն տեղեկացածիս համեմատ, Զենոբ Գլակ: Նոյն խոստաճարակաց չարականին մէջ կը գտնենք. «Մեզ մարգարիտ բերին (Ս. Գրիգոր եւ իր հետեւողք) անգին՝ զնշխար սրբոյ Կարապետին եւըն.: Ի ձեռն առեալ Լուսաւորչին զնշխար սրբոց Կարապետին, չուրջ պարսպեալ զկողմըն աշխարհին, ,չնորհօքԱջոյ դրանն օծողին, մի հերձուածոց աղանդքբուսցին. յերկնից զայր ձայն Աստուածային՝ թէ հայցուածք քո կատարեսցին:» Դարձեալ անդ, Անտօն եւ Կրօնիդէս ճգնող հայրերուն եւ Աթանագինէի համար ըսուած է. «Մաղիկք բուսոյ բանաւորաց, բժշկական դեղք հիւանդաց եւըն.: Պարթեւազնեանըն Գրիգորի պարգեւեցայք գանձ կենդանի, նոյն եւ նշխարն հոգեւոր, Աթանագինեայ Ս. վկայի, որով մարմնոյս վէրք ողջացին, յանցանք հոգւոց մեր քաւեսցին:»

Յայսմաւուրքի մէջ Ս. Սարգսի նահատակութեան համար գրուած է. «Եւ ապա դահիճն եհատ զգլուխ սրբոյն՝ եւ առժամայն լոյս սաստիկ ծագեաց ի վերայ նորա, զոր տեսեալ Պարսից զօրականացն՝ հաւատացին ի Քրիստոս. արք չորեքտասան, զորոց հատին զգլուխսն, եւ բարձին զմարմինս նոցա արք երկիւղածք եւ եդին ի նշանաւոր տեղւոջ:» Այս հրաչագործութիւնը անտարակոյս Կորիւն վարդապետի «սուտ» չերեւիր, քանի որ այսպիսի դէպք Նեսերիոսի Եկեղ. պատմութեան մէջ ալ կը յիշուի Պօղիկարպոս հայրապետի նահատակութեան ժամանակ: Ապա Ս. Սարգսի մարմինը Համեան (Պարսկաստան) անուն քաղաքը կը տանին հաւատացեալները: Ժամանակ մը ետքը մեր Ս. Մեսրոպ վարդապետը կու գայ եւ կ'առնէ «զմարմին սրբոյն Սարգսի եւ տարաւ ի Կարբի եւ եդ պատուով ի յուչի եւ արար զտեղին վանք հռչակաւոր՝ որ է մինչեւ ցայսօր: Եւ առեալ ատամն մի յատամանց սրբոյն Սարգսի՝ եւ տարեալ ի Վրաց տուն ի դաչտն Դաղայ, եդ ի մէջ փայտեայ խաչի. եւ օծեալ զխաչն կանգնեաց ի վերայ գագաթան բլրին Դաղայ, որ կոչի մինչեւ ցայսօր Դաղայ Ս. Սարգսի եւ առնէ մեծամեծ սքանչելիս ի փառս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ:»

ՍԻՐԱՔ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Թէմսլեքիի 4 % Բրիորիթէ օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ փետր. 1/14էն սկսեալ եւ պայմանաժամը նոյն ճշականին ատարտող թիւ 20 կտրօնին, ինչպէս նաեւ յուն. 1/14ի վերջին վիճակահանութեան մէջ միեւնոյն պարտաթղթերուն չահած պարգեւները պիտի վճարուին Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին մէջ: Ի փոխարէն կտրօններուն եւ պարտաթղթերուն, որոնց պէտք է ընկերանան թուակիր պորտրոններ, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ տասը օր յետոյ պարտի ներկայացուիլ Օսմ. Պանքայի արկղին, վճարուելու համար: 4—7

Արտաքին Լուրեր

Պ. ՊԱԼՖՈՒՐԻ ՃԱՌԸ

Վէնէզուէլա.— Միջազգային խնդիրներ.— Եւրոպական ներդաշնակութիւնը:

Լոնտոն, 13 փետր.— Մեծին Բրիտանիոյ նախարարապետ Պ. Պալֆուր, այս իրիկուն, Լիվրբուլի մէջ խօսած ճառովը, քանի մը չահեկան յայտարարութիւններ ըրաւ արտաքին քաղաքականութեան նկատմամբ: Վէնէզուէլայի մասին Պ. Պալֆուր յայտարարեց թէ Մեծն Բրիտանիա պարտաւորուած էր ազդու միջոցներ ձեռք առնել: Զափազանց փութկոտութեամբ մը գործած չէ. նաեւ ո՛չ չահասիրութեամբ գործած է եւ ոչ ալ անգթութեամբ: Գործին ամէն մէկ երեւոյթին մէջ մեծ անկեղծութիւն ցոյց տրուած է Մ. Նահանգաց հանդէպ: Մընրօէի վարդապետութիւնը հակառակորդներ չունի Անգլիոյ մէջ: Քաղաքակրթութեան համար կարեւոր յառաջդիմութիւն մը եղած պիտի ըլլար, Մ. Նահանգները եթէ ուզէին աւելի փութկոտութեամբ չահագրգռուիլ ձեռք առնուելիք այն միջոցներուն, որոնց նպատակն է թոյլ չտալ որ եւրոպական տէրութեանց եւ հարաւային Ամերիկայի կառավարութեանց միջեւ միշտ դժուարութիւններ ծագին, այդ վերջիններուն յարգել տալով միջազգային քաղաքավարութեան սկզբունքները: Գերմանիոյ հետ համաձայնութեամբ մը կարելի էր լաւագոյն պայմաններու մէջ ներկայացնել զանազան պահանջումներ: Պ. Պալֆուր կը յայտարարէ թէ բոլորովին սխալ է այն զրոյցը, որուն համաձայն Վիլհէլմ կայսեր Սանտրինկէմ այցելած միջոցին որոշուած ըլլայ անգլեւգերման դաչնակցութիւնը Վէնէզուէլայի խնդրոյն հանդէպ: Այդ լուրը բոլորովին մտացածին է: Անգլիոյ նախարարապետը յարեց թէ միջազգային հակառակութիւնները կարեւոր աղբիւր մը կը կազմեն միջազգային տկարութեան: Ցամաքային Եւրոպայի մէջ Անգլիա անարգուած կը նկատուի: Եւ ոչ մէկ երկիր բան մը կրնայ չահիլ Անգլիան անարգելով եւ այդ տեսակ հակառակութիւն մը ցոյց տալով (Ծափահարութիւն): Անգլիա ալ բան պիտի չկրնայ չահիլ՝ միւս ազգերուն նկատմամբ թշնամութիւն ցոյց տալով: Պ. Պալֆուր ըսաւ թէ Եւրոպայի խաղաղութիւնը եթէ պիտի պահպանուի եւ քաղաքակրթութեան դատը եթէ պիտի յառաջդիմէ առանց աղէտալի ընդհարումներու, ատիկա կրնայ կատարուիլ եւրոպական տէրութեանց միջեւ աւելի յաճախակի գործակցութեամբ մը: Անգլիոյ նախարարապետը զանազան միջազգային խնդիրներու վրայ խօսելով, ըսաւ թէ ատոնք ալ քաղաքակրթեալ մեծ տէրութեանց միջեւ գործակցութեամբ մը միայն կրնան կարգադրուիլ: Եւրոպական ներդաշնակութիւնը, թէեւ անոր ամբողջութիւնը երբեմն դժուար է իրականացնել, սակայն առաջին գործօղութենէ մը նախամեծար է: Անգլիոյ նախարարապետը յանձնարարեց անոնց որ ազդեցութիւն մը ունին հանրային կարծիքին աղբիւրներուն վրայ, չմոռնալ այն ծանր պատասխանատուութիւնը՝ որուն կ'ենթարկուին ազգերու միջեւ դժուարութիւն առաջ բերելու աշխատողները: Պ. Պալֆուր յայտարարեց թէ իր կարծիքովը մեծ մասամբ ցաւալի են քանի մը ամիսէ ի վեր նախարարութեան քաղաքականութեանը վրայ ըսուածները: Նախարարապետը ըսաւ թէ մեծ մտահոգութիւն մը կ'ունենայ մտածելով թէ ո՛րքան դիւրին է միջազգային նախանձոտութիւններ առաջ բերել եւ ո՛րքան դժուար է զանոնք հանդարտեցնել:

—Լիվրբուլի Ֆիլարմոնիք սրահին մէջ կատարուած ընդունելութեան մը պահուն, ուր հինգ հազար հոգի ներկայ էին, նախարարապետ Պ. Պալֆուր յայտարարեց թէ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաունէն զեկոյց մը ստացած է՝ ծանուցանող թէ Վէնէզուէլայի խնդրոյն պատճառած բոլոր դժուարութիւնները կարգադրուած են, թէ Անգլիոյ ու Գերմանիոյ բրոթոքոլները ընդունուած են եւ թէ ալ եւս չկայ արգելք մը որ ուչացնէ վերջնական լուծումը:

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Պ. Չէմպըրլէնի ուղեւորութիւնը.— Հանքերը:

Կռաֆ-Ռէնէթ, 13 փետրուար.— Պ. Չէմպըրլէն այս առտու հոս ժամանեց Բոռ-Էլիզաբէթէն: Քաղաքը զարդարուած է: Գաղթային նախարարը մեծ համակրութեամբ ընդունուեցաւ:

Եոհաննէսպուրկ.— Սիմմըրէզըա Տիբ հանքին հորը գլխաւոր երակին հասաւ՝ հազար մէթր խորութեամբ: Այդ երակը ամէնէն տակը հինգ մէթր լայնութիւն ունի: Այդ գիւտը կարեւոր է. վասն զի կ'ապացուցանէ թէ Պոքսպուրկի եւ Վոլկէֆանթայնի փոքր քաղաքներուն տակ կան ոսկիի հանքի երակներ զորս կ'արժէ չահագործել: Այդ քաղաքներուն մէջ հանքերու տուրքերը կառավարութեան կը վերաբերին: Եղած հաշուի մը նայելով, այդ ստացուածքները որոնք ապագային պատերազմական ծախքին հատուցման յատկացուածներուն հետ կը դասուին, այդ թիւը 37 միլիոն ֆր.էն աւելի պիտի արտադրեն: Ինչպէս յայտնի է, պատերազմական ծախքին մասնակցութեան գումարն է 750 միլիոն ֆր.:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Հանրապետական կուսակցութիւնը.— Սպիտակ Տան հանդեսները:

Ուաշինկթըն, 13 փետր.— Երեսփ. ժողովին մէջ, երէկ, հանրապետական կուսակցութեան պատկանող երեսփոխանները խօսեցան նախագահ Պ. Ռուզվէլթի վրայ: Յայտարարեցին թէ Սպիտակ Տան մէջ անհատնում հանդէսներ կը տրուին՝ եւրոպական արքունիքներուն օրինակին հետեւելու փափաքով մը: Այդ երեսփոխանները մէջ բերին Պինկէմ գնդապետին տեղեկագիրները որոնք յաւելուածական վարկերու պէտքը ցոյց կու տան Սպիտակ Տան մէջ տրուած հանդէսներուն հետեւանքով: Երեսփոխան մը կ'ըսէ թէ ո՛վ պիտի վճարէ Պ. Ռուզվէլթի տուած պարահանդէսներուն ծախքը: Սպիտակ Տան ընդունելութիւնները քսան տարի առաջ աւելի պարզ էին, բայց հիմա պաչտօնական դիրք մը ունեցողը անձնական հարստութիւն մը պէտք է ունենայ:

ՊԱՊԻՆ ՅԱՋՈՐԴԸ

Լէոն ԺԳ.ի ընտրելին.— Կոթի կարտինալը:

Բարիզ, 13 փետրուար.— Ո՛վ պիտի ըլլայ ապագայ Պապը: Լէոն ԺԳ. իրեն այցելող նչանաւոր օտարազգիներուն քանի անգամներ իբրեւ իրեն յաջորդը ցոյց տուեր է Կոթի կարտինալը, Ճէնովացի, որ միչտ բողոքած է չինելով եւ իր անբաւականութիւնը մէջ բերելով: Կարտինալ Կոթի՝ որուն մեծ հայրը նաւահանգիստին մէջ աչխատող բեռնակիր մըն էր, նչանաւոր ծագում մը չունի: Կարտինալը գիտուն մըն է, բաւական տարիքոտ, եւ իր երիտասարդութեանը աստուածաբանութեան ուսուցիչ եղած է: Տակաւին իր սենեակին մէջ յարդէ անկողինի վրայ կը պառկի եւ վանական կեանքով կ'ապրի: 1892ին Պապը անոր յանձնեց Պրազիլիոյ նուիրակութեան պաչտօնը: Եթէ Լէոն ԺԳ.ի յաջորդէ, միթէ Ռամբոլլա կարտինալին քաղաքականութեանը պիտի հետեւի: Կ'ըսուի թէ գերմանասէր է եւ հակաֆրանսական հակումներ ունի: Իտալիոյ նկատմամբ ալ Լէոն ԺԳ.էն աւելի անհաչտ պիտի ըլլայ: Միեւնոյն կոնդակներն ու բողոքները պիտի գրէ եւ պիտի գանգատի ժամանակներու տխրութենէն ու անիրաւութենէն, բայց Իտալիա դարձեալ իր նպաստաւոր վիճակը պիտի չարունակէ եւ մարդկութիւնն պիտի ընթանայ յառաջդիմութեան ու քաղաքակրթութեան ճամբուն մէջ:

ՎԵՆԵԶՈՒԷԼԱ

Բրոթոքոլներուն ստորագրութիւնը.— Պաշարումը.— Առեւտուրը.— Գերմանիոյ ելմտացոյցը:

Ուաշինկթըն, 14 փետր.— Վէնէզուէլայի վէճը աւարտող երեք բրոթոքոլները ստորագրուեցան Անգլիոյ, Գերմանիոյ ու Իտալիոյ ներկայացուցիչներուն եւ Վէնէզուէլայի ներկայացուցիչ Պ. Պօուէնի կողմէ: Անգլիոյ դեսպան Սըր Մ. Հէրպէրթ հիւանդ ըլլալով, գումարումը Անգլիոյ դեսպանատան մէջ կատարուեցաւ: Բրոթոքոլները սա կարգով ստորագրուեցան. —Անգլիականը գիչերուան ժամ 11ին, իտալականը՝ յիսուն վայրկեան վերջը եւ գերմանականը՝ ժամ 12.10ին:

Քարաքաս.— Վէնէզուէլայի կառավարութիւնը ծանոյց հանրութեան թէ ծովեզերքներու պաչարման վերցուիլը մօտալուտ է: Կուայրայի վաճառատուններուն եւ մթերանոցներուն մէջ մեծաքանակ խահուէ, քաքաօ ու կաչի կայ, որոնք պաչարումը վերցուելուն պէս պիտի արտածուին:

Պերլին.— Գերման կառավարութիւնը խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ ելմտացոյցին վրայ յաւելուած մը՝ Վէնէզուէլայի խնդրոյն առթած ծախքերուն համար, բայց ուզուելիք վարկին բուն իսկ քանակութիւնը պաչարումը վերնալէն ետքը պիտի սահմանուի:

ԼՈՒԻԶ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ

Սխալ տարաձայնութիւններ.— Մասնաւոր ատեանին վճռին չուրջը.— Սաքսոնիոյ արքունիքին ընթացքը եւ իր չարժառիթը.— Ֆրէտէրիք Քրիստիան իշխանին վիճակը.— Պ. Ժիրոնի յայտարարութիւնները եւ ամուսնալուծում:

Բարիզ, 13 փետր.— Տէգլէր Անձայկըր հետեւեալ զեկոյցը կը հրատարակէ.— «Հակառակ կարգ մը տեղեկութեանց, նախընթաց օրուան դատէն յետոյ տարածայնուած, Սաքսոնիոյ իշխանը ամուսնական կեանքի բաժանում չէ խնդրած, այլ ամուսնալուծում. նաեւ սխալ է թէ Լուիզ իշխանուհիին խնդրանքին վրայ՝ ամուսնութեան օրինաւոր եւ կատարեալ լուծում վճռուեր է: Ճիշդ է ենթադրել թէ դատին մէջ խնդիր ծագած ըլլայ դրամական կարգադրութեան մը մասին, որուն մանրամասնութիւնները յայտնի չեն: Մինչ տղուն օրինական խնդիրը չէ յուղուած մասնաւոր ատեանին առջեւ: Գալով այն տեղեկութեան թէ Մէթէրիի ապաքինարանին մէջ սաքսոն ոստիկանութեան գործակալներուն հսկողութեան տակ կը գտնուի Լուիզ իշխանուհին, բոլորովին չինծու պատմութիւն մըն է:»

—Տրէզտայէն Եքբալ պէյքի կը հեռագրեն թէ Պ. Ժիրոնի Նիսն մեկնումին պատճառաւ է որ դատաւորները չեն ուզեր յետաձգել վճիռը: «Այդ անթագատարելի ուղեւորութիւնը, կ'աւելցնէ նոյն թերթը, վճռին տրուած առջի եւ նոյն օրն օրն իսկ, իշխանուհիին փաստաբաններուն ջանքերը անդամալուծած է, Սաքսոնիոյ արքունիքին կողմէ ցոյց տրուելիք ներողամիտ ընթացքին արգելք ըլլալով: Կը հաւաստուի թէ մասնաւոր ատեանին անդամներէն մէկը դողեր է. «Ինչպէս կ'ըլլայ որ վճիռի յետաձգում եւ բժշկական քննութիւն կը խնդրեն, մինչ իշխանուհին միեւնոյն ատեն Մէթէրի բերեր՝ հաւատայ իր սիրահարը:» Հանրային կարծիքը, հակառակ պաչտօնական եւ կէս-պաչտօնական բացատրութեանց, Լուիզ իշխանուհին կը նկատէ իբր տարաբախտ զոհ մը: Ի զուր պիտի աչխատին արմատաքի խլելու սաքսոն ժողովրդեան ցոյց տուած համակրանքը Թոսքանայի Լուիզ իշխանուհիին նկատմամբ: Սաքսոն կառավարութեան լրագիրները աննպաստ կը դըտնեն կացութիւնը:

—Ֆրանքֆուրթեր Զայթունկ հետեւեալ հեռագիրը ստացած է.— «Սաքսոնիոյ արքունիքին ընթացքը ակներեւ կերպով թելադրուած է ծնելիք տղուն մասին ցոյց տրուած հոգածութենէն. կ'ուզէին այդ տղան ձեռք անցընել եւ առաջքը առնել այն դժուարութեանց, որոնք կրնային ծագիլ, թէ երբեք նախկին իշխանուհին տիկին Ժիրոն եղած ըլլար՝ տղան ծնած ատեն. այս պարագային՝ Պելճիքայի քաղաքացի ըլլալով տիկին Ժիրոն, պելճիքական դատարաններու առջեւ պիտի վճռուէր տղուն օրինաւոր կամ ապօրինի ծնունդ ըլլալու հանգամանքը:

—Սալցպուրկէ Նիւզ Աբենտպլաթի կը հեռագրեն թէ Ալիս մեծ-դքսուհին, մայրը Լուիզ իշխանուհիին, մեծ դուքսէն թոյլտուութիւն ստացեր է ի մօտոյ այցելութիւն տալու Լուիզ իշխանուհիին, Մէթէրիի հիւանդանոցին մէջ: Թակէպոսթ կը կարծէ թէ Հրթթէնշթայնի դղեակը, Սէն-Կլօտէն մօտ, պիտի յատկացուի Լուիզ իշխանուհիին ապագայ բնակութեան:

—Ֆրէտէրիք-Քրիստիան իշխանին վիճակը կը չարունակէ բարւոքիլ: Կը յուսացուի որ արագ ապաքինում մը ունենայ:

—Լօքալանցայկըր երկու հեռագիրներ կը հրատարակէ, մէկը Պրիւքսէլէն, միւսը Տրէզտայէն.— «Պ. Ժիրոն կը յայտարարէ թէ իշխանուհին եւ ինք վերջնապէս պիտի բաժնուին իրարմէ, եթէ թոյլտուութիւն ըլլայ մօրը՝ տեսնելու իր զաւակները. եթէ ոչ իրարու պիտի միանան եւ պիտի կենակցին:» Միւս հեռագիրը կ'ըսէ.— «Սաքսոնիոյ արքունիքին հետ յարաբերութիւն ունեցողները կը հաւաստեն թէ Պապը պիտի հաստատէր մասնաւոր ատեանին վճիռը եւ դաչտառանգ իշխանին արտօնութիւն պիտի տար ամուսնանալու, եթէ կարգ մը պարագաներ հաստատուէին:»

ՌՈՒՍԻԱ

Պ. Զինովիեվի տեղեկագիրը.— Բեդերսպուրկի քաղաքապետական գործերը.— Երկաթուղիի արկած:

Բեդերսպուրկ, 13 փետր.—Պաչտօնաթերթը կը հրատարակէ տեղեկագիրը ներքին գործոց խորհրդական Պ. Զինովիեվի, որուն վերջերս պաչտօն յանձնուած էր քննել Բեդերսպուրկի քաղաքապետութեան գործերը: Տեղեկագիրը, որ պաչտօնաթերթին վեց սիւնակները կը գրաւէ, խստիւ կը քննադատէ քաղաքապետական գործերը վարող պաչտօնատարները, որոնք ընտրուած են՝ քաղաքին կողմէ: Պ. Զինովիեվի խօսքին նայելով, ամէնէն լաւ կառավարուած պաչտօնատունը հանրային կրթութեանն է: Գործերուն յոռի յանձնումը կը վերագրէ թաղապետական խորհուրդին (տումա), որ գործադիր խորհուրդը (ուբրավա) ձեռք անցուցած է: Նաեւ սա իրողութեան վրայ կը ծանրանայ թէ քաղաքին վարչութիւնը կը գտնուի այնպիսիներու ձեռքը, որոնք քաղաքին բնակչութեան ամենափոքր մասը կը կազմեն: Իբր դարման, Պ. Զինովիեվ կ'առաջարկէ որ աւելի աչալուրջ հսկողութիւն մը կատարուի քաղաքապետական գործերուն վրայ:

—Եքաթէրինոսլավի մօտ, Սլաթուսթի կայարանին մէջ, ճամբորդի կառախումբ մը գծէն դուրս ելեր է, ճամբորդի կառուկ չորս վակոն գլորեր են դարիթափէ մը ի վար: Երկու ուղեւորներ սպաննուեր եւ երեսուն հոգի ու կայարանին պետը ծանրապէս վիրաւորուեր են. տասնըհինգ հոգի ալ թեթեւ վէրքեր ստացեր են:

ԻՏԱԼԻԱ

Քրիսբիի թուղթերը.— Վերաքննութեան յետաձգումը:

Հռոմ, 13 փետր.— Կուսակցութեանց մէջ եղած համաձայնութեան մը հետեւանքով, Պ. Քրիսբիի թուղթերու խնդրին վերաքննութիւնը, որ ամսուն 15ին տեղի պիտի ունենար, ապրիլին յետաձգուեցաւ: Հանգուցեալ պետական մարդուն կինը՝ տիկին Լինա Քրիսբիի փաստաբանները կ'ընդունին վճռին բոլոր կէտերը եւ միայն վերաքննութեան կը դիմեն Լինկուակլոսա իշխանուհիին նկատմամբ, իբր աղջիկը Քրիսբիի: Լինկուակլոսա իշխանուհին վերաքննութեան կը դիմէ վճռին ամէն կէտերուն վրայ: Քրիսբիի որդին՝ Լուիճի Քրիսբի, որ Ամերիկայի մէջ կը գտնուի, իր ազգական Լինկուակլոսա իշխանին յանձնարարեր է դատարանին մէջ ներկայացնել զինքը:

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Մաքսային սակացոյցը.— Իտալական լրագրի մը թղթակիցը.— Յարաբերութիւնները միւս տէրութեանց հետ:

Հռոմ, 13 փետր.— Թրիպունա հրատարակեց իր թղթակցին մէկ տեսակցութիւնը Աւստրիոյ պետական մարդերէն մէկին հետ Աւստրիո-Հունգարիոյ մաքսային սակացոյցին նկատմամբ: Այդ անձը ըսեր է թէ նոյն սակացոյցը բնական հետեւանքն է տնտեսական ու առեւտրական պայմաններուն Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ, եւ մանաւանդ Գերմանիոյ մաքսային սակացոյցին: Բոլորովին մերժեր է այն ենթադրութիւնը թէ Իտալիոյ հետ եղած առեւտրական դաչնադրութեան դադրած հռչակուիլը՝ մինչեւ հիմա գոյութիւն ունեցող առեւտրական քաղաքականութեան դրութեան վերջացած ըլլալը կը նշանակէ: Ընդհակառակը Աւստրիա-Հունգարիա կ'ուզէ ամէն բան ընել առեւտրական նոր դաչնագրութիւն մը ձեռք բերելու համար եւ վստահ է թէ պիտի յաջողի: Այդ կերպով ամէն դիւրութիւն պիտի ընծայուի իտալական գինիին ներածման: Երբ եղանակ մը գըտնուի, որով ֆրանսական գինիներու արտադրութեան տրուած ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի տրամադրութիւնը անվնաս ըլլայ, այդ պարագային արգելք մը պիտի չըլլայ, Իտալիոյ նահանգներէն 3-400,000 էքթօլիտր գինի ներածելու 10-12 ֆիորին մաքսով: Թրիպունա կը ծանուցանէ թէ մաքսային ընդհանուր սակացոյցի յանձնաժողովը, ելմտական պաչտօնարանին մէջ խորհրդակցութիւն մը ունեցած է՝ Իտալիոյ Պանքային տնօրէն Պ. Սթրինկէրի նախագահութեամբ:

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Առեւտրական դաշնադրութիւնը.— Մաքսային նոր սակացոյցը.— Գինիներու եւ ըմպելիներու մաքսը:

Բարիզ, 14 փետր.— Ռուսիոյ եւ օտար տէրութեանց միջեւ եղած առեւտրական դաչնադրութեանց պայմանաժամը քիչ ատենէն պիտի աւարտի: Այս առթիւ չահեկան է հաղորդել մաքսային նոր սակացոյցին պարունակած թուանչանները ֆրանսական կարգ մը արտադրութիւններու նկատմամբ: Ստոյգ աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ ռոմ, օղի, քոնեաք, գինիի ոգի եւ այլն, տակառի մէջ. 25 րուպլիի (մէկ րուպլին 2 ֆր. 66 կ'արժէ) մաքս պիտի վճարեն՝ իւրաքանչիւր բուտի (մէկ բուտը 16 քիլօ 300 կրամ է): Տակառի մէջ գինիները, մինչեւ 16 աստիճան ալքոլով, 9 րուպլի մաքսի ենթակայ են իւրաքանչիւր բուտի. իսկ 15 րուպլի՝ 16 աստիճանէն աւելի ալքոլ պարունակողներուն համար: Շիչի մէջ դրուած գինիները որոնք 25 աստիճանէն աւելի ալքոլ չեն պարունակեր, 12 րուպլի մաքս պիտի վճարեն՝ գինիին ծանրութեան վրայ բարդուելով չիչերուն ալ ծանրութիւնը, իսկ չամփանեա եւ այլն 25 րուպլի: Տակառի մէջ եղած գինիներու մաքսը քիչ ատենէն պիտի գործադրուի, իսկ միւսները 1904 յունուար 1ին: Կ'ըսուի թէ ֆրանսացի այգեպանները եւ վաճառականները բարձր կը գտնեն այդ մաքսերը:

ԷՏԿԱՐ ԷՏՈՒԱՐՏՍԻ ՈՃԻՐՆԵՐԸ

Զգայացունց դատ մը Լոնտոնի մէջ.— Մահուան դատապարտութիւն:

Լոնտոն, 13 փետր.— Զգայացունց դատ մը տեղի ունեցաւ Լոնտոնի մէջ: Էտկար Էտուարտս անուն մարդ մը, 44 տարեկան, անցեալ դեկտեմբերին, Լոնտոնի արուարձաններէն Բէքմըւոլի մէջ, նպարեղէնի խանութ մը գնած էր՝ որ Ճոն Տէյվի անուն անձի մըն էր: Փոխանակ որոշուած գինը հատուցանելու, Էտկար սպաններ է խանութին տէրը, կինը ու անոնց փոքր աղջիկը: Դիակները կտոր կտոր ընելով պարկերու մէջ լեցեր եւ երկու անգամէն զանոնք տարեր է ուրիչ խանութ մը՝ զոր Լէյթըն արուարձանին մէջ գնած էր: Հոն, պարտէզին մէջ, թաղեր է այդ մարմինները: Քիչ վերջը ուրիչ նպարավաճառ մը սպաննեց, որուն խանութը պիտի գնէր: Էտկար ձերբակալուեցաւ եւ վրայէն գտնուեցան Ճոն Տէյվիի յատուկ առարկաներ: Դիակները երեւան հանուեցան պարտէզէն: Էտկար մահուան դատապարտուեցաւ: Վճիռը արձակուած պահուն լրբութեամբ խնդաց:

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Մաքսային Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Գոնեայի նահանգին մէքթուպճի Ալի Րաչիտ էֆ., որուն յաջորդեց երբեմն Մանասթրի նահանգին թղթակցութեանց միւմէյիզ եւ յետոյ Էսկիչէհրի թղթակցութեանց [illegible] Ատէմ Վէհպի էֆ.:

—Իսլայի առաջին աստիճան՝ քաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամ ու Նիյտէի նախկին կառավարիչ Պէքիր Բէսամի էֆ.ի եւ Գոնեայի նահանգին տէֆթէրտար Պէհճէտ պէյի: Իսլայի երկրորդ աստիճան՝ Սըվազի նահանգին տէֆթէրտար Պէհճէտ պէյի: Միւթէմայիզի աստիճան՝ Ինեպոլիի գայմագամ Ճէմալ պէյի: Սալիսէի աստիճան՝ Սըվազի նահանգին Համիտիէ գաւառակին գայմագամ Սայիտ պէյի ու Ջիլէի գայմագամ Մէհմէտ Բիւչտի պէյի:

—Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Սարբճայի կառավարիչ Հիւսնի պէյի եւ Պուրտուրի կառավարիչ Նազըմ փաչայի: Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Շապին Գարահիսարի հաչուակալ Նազըմ էֆ.ի եւ Ամասիոյ հաչուակալ Սալիհ էֆ.ի: Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Թոքատի հաչուակալ Էօմէր էֆ.ի:

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ յիսուն ոսկի չնորհել Ղալաթիոյ յունական վարժարաններուն ի նպաստ տրուելիք պարահանդէսին:

ՄԱՎՐՈԿՈՐՏԱԹՕ իշխանին այրին, հեռագիր մը ուղղելով Վեհ. Սուլթանին, երախտագիտութիւն յայտնեց՝ իր ամուսնոյն մահուան առթիւ յայտնուած կայս. ցաւակցութեան համար:

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ, կ'ըսէ Սէրվէթ, կը գովէ պուլկար կառավարութեան ձեռք առած միջոցները՝ վնասակար ընկերութիւններու մասին. նաեւ անոնց պետերուն ձերբակալութիւնը: Վիէննական թերթը կ'ըսէ թէ այդ ընկերութիւններուն գոյութիւնը վտանգաւոր դիրքի մէջ պիտի դնէ Պուլկարիան:

—Ֆրանսական լրագիրները կը ծանուցանեն թէ, կ'ըսէ Իգտամ, Պուլկարիոյ նախարարապետ Պ. Տանէվ յայտարարեր է Սոֆիայի կայս. գոմիսէր Ֆէրրուխ պէյի թէ պուլկար իշխանապետութիւնը որոշած է իր պարտականութիւնը կատարելապէս ի գործ դնել եւ Պուլկարիա բնակող կարգ մը ասպատակներու չարագործութիւնները բոլորովին արգիլել:

—Պուլկարիոյ նախարարաց Խորհուրդը, կ'ըսէ Մալիւմաթ, որոշեր է Պուլկարիոյ ասպատակներուն չարագործութիւնները արգիլելու համար խիստ միջոցներ ձեռք առնել. նաեւ այդ կերպով ապացուցանել իր գերիշխան Պետութեան՝ օսմ. կառավարութեան նկատմամբ ունեցած հաւատարմութիւնը եւ հպատակութիւնը:

—Մալիւմաթ հետեւեալը կ'արտատպէ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէէն.— «Պուլկար կառավարութիւնը փակեց իշխանապետութեան մէջ ասպատակներուն ապաստանած տեղերը ու ձերբակալեց պետերը, ինչ որ կ'ապացուցանէ թէ Պուլկարիա որոշած է արգիլել ասպատակներուն չարագործութիւնները: Անոնց պետերէն Ջօնչեվ ասկէ առաջ ալ ձերբակալուելով պատժուած էր: Պուլկար ոստիկանութիւնը որոշած է այս անգամ աւելի խստութեամբ գործել:

—Պուլկարիոյ պատերազմական նախարար Բաթթեքով զօրավարը չրջաբերական մը ծանոյց ամէն կողմ թէ ասպատակներուն հետ յարաբերութիւն ունեցող սպաները զինուորական ծառայութենէ պիտի վտարուին եւ խիստ պատիժներու պիտի ենթարկուին:

—Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կ'իմանայ թէ, կ'ըսէ Սապահ, ասպատակներու խումբերը, իշխանապետութեան կողմէ ձեռք առնուած ազդու միջոցներու հետեւանքով, հասկցեր են թէ ալ եւս պիտի չկրնան գործել, հետեւաբար սկսեր են ցրուիլ:

ՕՍՄ. ԵԼՆԻՄՈՒՏՔԸ.— Սապահի հետեւեալը կը կարդանք.— «Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ օսմ. արժէթուղթերու մասին հրատարակած կարեւոր մէկ յօդուածին մէջ կ'ըսէ թէ ժամանակէ մը ի վեր օսմ. արժէթուղթերը մեծ յարգ մը ունին եւրոպական սակարաններուն մէջ: Լոնտոնի, Պէրլինի, Բարիզի ու Վիէննայի սակարաններուն մէջ հիմա մեծամեծ գործառնութիւններ կը կատարուին օսմ. արժէթուղթերուն վրայ: Ասիկա կ'ապացուցանէ թէ օսմ. կառավարութեան ելմտական զօրութիւնը ո՛րքան հաստատուն հիմերու վրայ դրուած է:»

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Բարիզի օսմ. դեսպան Մինիր պէյ, երէկ, Բ. Դուռ երթալով, տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին, արտաքին գործոց նախարարին, խորհրդականին եւ ներքին գործոց խորհրդական Ֆուատ պէյին հետ:

—Գերմանիոյ դեսպանը, երէկ առտու արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաչայի ապարանքը երթալով, տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ: Դեսպանը երէկ ալ Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ:

—Իտալիոյ ու Պարսկաստանի դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան արտաքին գործոց Նախարարին եւ խորհրդականին հետ:

—Անատոլըի երկաթուղիին ընդհանուր տնօրէն տոքթ. Զանտէր եւ տնօրէն Հիւկնէն, երէկ, Մալիէի պաչտօնարանը երթալով, տեսակցեցան ելմտական նախարարին հետ:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ մէջ կնքուելիք առեւտրական պայմանագրութեան խառն յանձնաժողովը, երէկ, Խարիճիէի մէջ գումարուելով խորհրդակցութիւն կատարեց:

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼԻՍԻ նոր կուսակալ Հիւսէին պէյ որ այսօր իր պաչտօնատեղին կ'ուղեւորի, երէկ կայս. Պալատ ու Բ. Դուռը երթալով, իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց:

ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, կայս. Պալատի երկրորդ քարտուղար Իզզէթ փաչա, երէկ իրիկունը, ծովային նախարար Հասան փաչայի ապարանքը երթալով, անոր ողջութիւնը հարցուց:

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Զանազան կողմերէ հարցում եղած էր ձեռնհաս պաչտօնարանին թէ թաղապետական պաչտօնեաներու նման պաչտօնեաները որոնք առանց «սէրկի»ի ամսաթոչակ կը ստանան, ենթակա՞յ են այն մէկ ղրուչնոց ընկալագրին որ հաստատուած է Հիճազի երկաթուղիին ի նպաստ: Ձեռնհաս պաչտօնարանը ծանոյց թէ ամսաթոչակ ստացող բոլոր պաչտօնեաները պարտաւոր են առնել այդ ընկալագիրը:

ՌԱՎՈՒՖ ՊԷՅ, ելմտական նախարարութեան խորհրդականը, որ արձակուրդով Պէրլին կը գտնուէր, երէկ Կ. Պոլիս դարձաւ Արեւելեան ճեպընթացով ու ուղղակի Կայս. Պալատ գնաց: Ռաւուֆ պէյ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ:

ՄՆՏԱՒԲ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Եէմէնի նահանգէն մեռած նման հիւթեր պարունակող տուփեր հոմնտեր բերուեցան, որոնք Այտընի, Լանիկի, Սուրիոյ ու Ատանայի նահանգները ղրկուեցան՝ տիպար-արտերուն մշակուելու համար: Ատոնք յառաջիկային պիտի բաշխուին տեղական ժողովուրդին:

ՇՆՐԱՄԱՐՈՒԹԵԱՆ այս տարուան երկու մրցանակները Դամասկոսի մասնաւոր մէջ պիտի կատարուին: Առաջինին պիտի մասնակցին Սուրիոյ նահանգին չրջականները եւ Պէյրութի նահանգին ու Սայտա քաղաքներուն բնակիչները, իսկ երկրորդին՝ Պաֆրայի, Չարշամպայի ու Սամսոնի:

ԿԱՄՈՒՐՋՆԵՐՈՒՆ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ

—կայս. Իրատէ մը հրամայած ըլլալով նորոգել Գարաքէօյի եւ Ունգափանի կամուրջները, ծովային նախարարութիւնը, հարկ եղած քննութիւնը կատարելէ ետքը, տեղեկագրեց Մեծ-Եպարքոսին թէ այդ կամուրջներուն «տուպա»ները եւ երկաթէ ու փայտէ միւս մասերը նորոգելու համար, յիսուն հազար ոսկիի ծախք մը պիտի ըլլայ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութեան պէտք ունեցած երկու շոգենաւերու նաւաշուրգին նորէն ուրիշ գործարաններ ալ պիտի մասնակցին։

—Նոյն վերատեսչութիւնը ծանոյց ամէն կողմ որ օսմ. ծովեզերքներու վրայ մաքսանենգութիւնը արգիլելու համար կարգուելիք պահապան պաշտօնեաները գրել ու կարդալ գիտցողներէն ընտրուին։

ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ վարժարանին անօրէն Ապտիւրրահման պէյի որդին՝ Հասան Ֆիքրի պէյ որ այս տարի շրջանաւարտ եղած է նոյն վարժարանէն, կայս. Իրատէով պաշտօնի կոչուեցաւ անտառներու, հանքերու եւ երկրագործական նախարարութեան պաշտօնարանին մէջ։

ԱԹԷՆՔԻ օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ հանգուցեալ Մավրոկորտաթօ իշխանին բնակարանը երթալով, կայս. կառավարութեան անունով ցաւակցութիւն յայտներ է անոր ընտանիքին։

ՓԱՐԻԶԻ դեսպանը մտադիր է մեծ պարահանդէս մը տալ Նէվրուզի տօնին առթիւ։

ՕՍՄ. ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ մէջ գտնուած ռումանական վարժարաններու քննիչը տեղեկագրեր է Ռումանիոյ կրթական նախարարութեան որ երկրագործութեան եւ արհեստագործութեան գործնական վարժարաններ հաստատուին, վասն զի Րումելիի նահանգներուն մէջ ընդարձակ արօտավայրեր կան, որով ոչխարներ պահելը շատ դիւրին է։ Այդ կերպով կարելի պիտի ըլլայ նոյն վարժարաններուն մօտերը պանիրի ու կարագի պատրաստութեան տեղեր շինել։

ԼՈՆՏՈՆԷՆ կը գրեն թէ, կ'ըսէ Մոնիդէօռ, Խրիմի պատերազմին մասնակցողներէն մարէշալ Սըր Ճօն Լինթորն Սիմմընս մեռեր է։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիվը փետրուար 8ին (Ն. Տ.) շքեղ պարահանդէս մը տուեր է Ապտինի մէջ։ Ներկայ գտնուեր են Բորթլէնտի դուքսը ու դքսուհին որոնք Հնդկաստանէն կը դառնային, Լորտ Ուոլզլի եւ ուրիշ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ, ամէնքը հազար ութ հարիւր հոգի։ Պարասրահը շատ շքեղապէս զարդարուած էր։ Ապպաս Հիլմի փաշա պարասրահ մտեր է՝ թեւը առած լէտի Քրոմըրը։

ԻՏԱԼԻՈՅ կառավարութիւնը Իտալական Թագ պատուանշանի մեծ խաչը տուաւ Եգիպտոսի արտաքին գործոց նախարար Պութրոս փաշա Կալիի։

ՊԷՐԼԻՆԷՆ վիէննական թերթի մը կը գրեն թէ, կ'ըսէ Սէրվէթ, Յունաստան ու Սերպիա համաձայնած են հակառակելու՝ Պուլկար ապստամբներու ընթացքին հետեւանքներուն։

ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԸ.—Ներքին գործոց նախարարութիւնը գրեց Մեծ-Եպարքոսին որ Պետական Խորհուրդը կանոնագիր մը պատրաստէ՝ մուրացկանութիւնը արգիլելու համար։

ՊԱՂՏԱՏԻ երկաթուղիին առաջին մասին (Գոնիա-Էրէյլի) շինութեան պայմանագրութիւնը ստորագրուեցաւ։ Ծախքը քսանըչորս միլիոն ֆր. է։

ԲԵՐԱՅԻ Սիրքին մէջ, անցեալները, ներկայացումներ տուող խումբին անօրէն Պ. Լէոնիտաս Լէմպէրկի մէջ սպաննուեր է իր եղբօրը կողմէ, որ հոն Սիրք մը կը վարէ ու կը մրցի իր եղբօրը դէմ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը ծանոյց ամէն կողմ թէ Եգիպտոսէն տարուած պտուղներու եւ բանջարեղէններու մուտքը պիտի արտօնուի օսմ. միւս երկիրները։

ԳԱՀԻՐԷԻ մէջ, կ'ըսէ Թ. Հագիգաթ, գոհարավաճառ Ռինիչի վաճառատունէն երեք հազար ոսկիի գոհարեղէններ գողցուեր են։ Գողը նոյն վաճառատան պաշտօնեաներէն Խաչատուրեան անուն անձ մըն է եղեր։

ԹԷՔԻՐՏԱՂԻ մէջ կազմուած յանձնաժողովը՝ զոր կը կազմեն տեղւոյն ամէն ազգի երեւելիները, իր առաջին նիստը գումարելով, որոշեր է նկատի առնել գաւառական սակարան մը ու Օսմ. Պանքայի ճիւղ մը հաստատելու, Թէքիրտաղէն մինչեւ Արմուտլը շոգեշարժ թրամուէի գիծ մը եւ մաքսատան առջեւ ալ քարափ մը շինելու կարեւոր խնդիրները։

ԶՄԻՒՌ.— Հալէպէն կը գրեն թէ Էլպիստանի եւ Զէյթունի կողմերը սաստիկ ձմեռ կ'ընէ։ Ջերմաչափը զերօյէն վար 27 աստիճան իջած է։ Գետակները սառած են։ Գայլերը տասը տարեկան աղջիկ մը գիշատեր են։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Վաղը իրիկուն, փայլուն պարահանդէս, Օտէօնի Թատրոնին մէջ։ Պարահանդէսը կազմակերպուած է Պ. Սալլայի կողմէ։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՐՔԸ

Այս իրիկուն, հինգերորդ դիւանագիտական ներկայացում, այլազան ու նոր յայտագրով։ Նշանաւոր որովայնախօս Պ. Բեւլի առաջին անգամ ըլլալով, հետաքրքրաշարժ փորձեր պիտի կատարէ։ Անգլեւամերիկեան խումբին ներկայացումները օրէ օր աւելի շահագրգիռ կը դառնան, ինչ որ ապացոյց է խումբին յաջողութեան։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.— 1903 մարտ ամսուան, այն է ոգելից ըմպելիներու տուրքին առաջին մասնաւճարի պայմանաժամը մօտենալուն հետեւանօք, Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութեան ընդհանուր տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Պոլսոյ եւ արուարձաններու մէջ ոգելից ըմպելիներու վաճառումովը զբաղողներուն թէ՝ կանոնագրին 12րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, պէտք է ներկայ փետրուար ամսոյ միջոցին ներկայանան ոգելից ըմպելիներու Պոլսոյ Տեսչութեան, որ կը գտնուի Ջնկաբանի նոր շէնքին վերի յարկը, ստանալու համար իրենց արտօնագիրը, համաձայն նոյն կանոնագրին 10րդ յօդուածին։ Անոնք որ մինչեւ մարտ 1 վերոյիշեալ Տեսչութեան չեն ներկայանար, օրինական պատիժի պիտի ենթարկուին։ 1—10

3/16 փետր. 1903

⁂

Շերամաբուծական հսկողներու ընտրութեան համար, անցեալ հոկտ. 28ին (Ռ. Ե.) երկրագործական նախարարութեան պաշտօնատան մէջ բացուած մրցումին մէջ 12 պսակաւորներ ընդունուած էին։ Արդ, Օսմ. Հանր. Պարտքի Ընդհ. տնօրէնութիւնը անբաւական գտնելով այս թիւը, կը ծանուցանէ շահագրգռուողներուն թէ՝ շերամի հունտերու պատրաստութեան եւ վաճառման մասին գոյութիւն ունեցող եւ կայս. Իրատէով վաւերացուած 1318 մայիս 12ի կանոնագրին Ա. յօդուածին երրորդ հատուածին տրամադրութեան համաձայն, Կ. Պոլսոյ մէջ նոր մրցում մը պիտի բացուի, որուն պիտի կրնան մասնակցիլ մասնագէտ գործակալներ, որոնք, քննութենէ ետքը, գաւառներու մէջ շերամաբուծութեան հսկող պիտի անուանուին, եւ պիտի զբաղին նաեւ մանաւորապէս քոնթրոլ ի գործ դնելով շերամի հունտերու պատրաստութեան եւ շերամ հասցնելուն վրայ։

Վերոյիշեալ մասնագէտ-գործակալները, որոնց թիւը պէտքին կախում պիտի ունենայ, պիտի ստանան 600 ղր.ի ամսաթոշակ մը, ինչպէս նաեւ իրենց տեղափոխութեան ծախքերը։ Ընտրելիները պարտին ի ձեռին ունենալ Օսմ. Կայսրութեան երկրագործական վարժարաններէն մէկուն եւ կամ Պրուսայի Շերամաբուծական վարժարանին կողմէ տրուած վկայական մը, եւ պէտք է քննութիւններ տան ընդհանրապէս հունտերու պատրաստութեան եւ շերամներու բուծման տեսական եւ գործնական եղանակներուն, ինչպէս նաեւ թթաստաններ հասցնելու եւ թթենիներու ենթարկուած հիւանդութեանց վերաբերեալ խնդիրներու մասին։ Մրցումի մասնակցողներէն անոնք որ գոհացուցիչ քննութենէ մը ետքը ընդունուին, պարտաւոր պիտի ըլլան կատարելու բոլոր վերոյիշեալ պաշտօնները՝ ո՛ւր որ ղրկուին։ Փափաքողները պէտք է իրենց խնդրագիրը իրենց ունեցած վկայականին հետ՝ ուղղեն Հանր. Պարտքի Վարչութեան ընդհ. տնօրէնութեան, Կ. Պոլիս, ուր պարտին գտնուիլ, 1903 փետր. 15/28ին, երբ տեղի պիտի ունենան քննութիւնները։

3/16 փետր. 1903 1—6

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱՄՈՐԹԻՍՄԱՆ

1890ի 4,999,500 օսմ. ոսկի փոխառութեան պարտաթուղթերուն

26րդ վիճակահանութեան 1/14 փետր. 1903

9401— 9450	9801— 9850
11451— 11500	15401— 15450
16901— 16950	20501— 20550
21451— 21500	23551— 23600
26501— 26550	49551— 49600
56001— 56050	59501— 59550
63501— 63550	70651— 70700
72801— 72850	79551— 79600
79801— 79850	81951— 82000
88051— 88100	96001— 96050
99251— 99300	113301—113350
114901—114950	126801—126850
126851—126900	145401—145450
151601—151650	163301—163350
164001—164050	187751—187800
194251—194300	196951—197000
200651—200700	206701—206750
214001—214050	223301—223350
226201—226250	

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովը գումարուեցաւ այս առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր, եւ ատենադպրութեամբ Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի։ Ներկայ էին Կրօն. Ժողովէն՝ Փոխանորդ Սրբազանը, Տ. Կարապետ քհնյ. Սանտալճեան եւ Տ. Յովհաննէս Ա. Ա. քհնյ. Շահպազեան։ Քաղաք. Ժողովէն՝ Նորատունկեան էֆ. էն զատ՝ Տիգրան էֆ. Եսաեաֆեան, Գրիգոր էֆ. Խորեան, Գրիգոր էֆ. Փարանէօզեան, Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան, Մկրտիչ էֆ. Այտնեան, Միհրան էֆ. Սէթեան եւ Սեպուհ էֆ. Տէմիրճիպաշեան։

Ատեանը բացուեցաւ ժամ 4ին։ Ս. Նախագահը հաղորդեց Ժողովին թէ անցեալ ուրբաթ օր կայս. Պալատ երթալով՝ պատիւ ունեցած էր Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու եւ իր երախտագիտական զգացմանց հաւաստիքը մատուցանելով յատուկ կայս. Գահոյից՝ արժանացած էր Կայսերական մեծարանաց։

Յետոյ, Ժողովը անցնելով Օրակարգին, զբաղեցաւ յարաբերական խնդիրներով։

⁂ Ժողովը Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի աջակցութիւնը խնդրեց Պատրիարքարանի վարչական գործոց մասին, զոր խոստացաւ Ն. Վսեմութիւնը։

⁂ Ս. Պատրիարքը Ժողովին հաղորդեց Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Տ. Տ. Սահակ Սրբազանի վերջին գրին պարունակութիւնը, որով Ն. Ամենապատուութիւնը Կեդր. Վարչութեան եւ Ս. Պատրիարքին աջակցութիւնը կը խնդրէր իր պաշտօնին վերաբերեալ եկեղեցական գործոց համար։ Ժողովը յայտարարեց թէ պատրաստ է իր աջակցութիւնը նուիրել, որպէս զի Կիլիկիոյ Աթոռը աւելի բարգաւաճ վիճակ մը ստանայ։

⁂ Ժողովին անդամներէն Տիգրան էֆ. Տէր-Ներսէսեան կրկնեց իր հրաժարականը Պատրիարքարանի Ա. գործակատարի պաշտօնէն, խնդրելով Տ. Պատրիարքէն եւ Կեդր. Վարչութենէն որ ընդունին զայն։ Ժողովը փափագ յայտնեց որ Տէր-Ներսէսեան էֆ. շարունակէ իր պաշտօնը մինչեւ յաջորդին ընտրութիւնը։

Այս առթիւ, Ժողովը որոշեց հանգստեան կոչել Բ. գործակատար Յարութիւն էֆ. Փասպարեանը՝ իր ծերութեան պատճառաւ, եւ յառաջիկային Թոշաց հանգստեան թոշակ մը յատկացնել անոր։

⁂ Ժողովականներէն Տ. Գրիգորիս Յովհաննէսեան եւ Տ. Վահրամ Մանկունի Սրբազանները, Տ. Կարապետ Սեթեան եւ Տ. Գաբրիէլ Խանճեան քահանաները գրաւորապէս իմացնելով իրենց բացակայութիւնը՝ անձնական տկարութեան պատճառաւ, աւելցուցած էին թէ յաջորդ նիստին ներկայ պիտի գտնուին։

ՀԱՆԳԻՍՏ
ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ Տ. ԽՈՐԷՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ

(ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ)

ԵԴԵՍԻԱ, 25 Յունուար 1903

Ինչպէս հեռագրական տեղեկութիւններէն առնուելով անշուշտ արդէն հրատարակուած է, խորին ցաւով կը ծանուցանենք թէ Եդեսիոյ բազմաշխատ Նախորդ Առաջնորդ Մխիթարեան Տ. Խորէն Ս. Եպիսկոպոս՝ 15 օրեայ հիւանդութենէ յետոյ՝ հակառակ բժշկական խնամոց, 81 ամեայ հասակին մէջ իր պատուաբեր կեանքին ընթացքը կնքեց յուն. 21ի գիշերը, ժամ 9½ին՝ Ս. Սարգիս վանքի վանահայրական բնակարանին մէջ։

Մխիթարեան Սրբազան կարեւոր դէմք մըն էր Թուրքիոյ ժամանակակից հայ հոգեւորականութեան դասակարգին մէջ, ուրկէ իր մահուամբ կը պակսի ամենէն պատուաբեր անդամներէն մէկը։ Կը փութանք անոր կենսագրութեան պատկանող կարեւոր կէտերը այս առթիւ յուշագրել Արեւելքի էջերուն մէջ։

⁂

Վանէն Երուսաղէմ.—Տ. Խորէն սրբազան 1822 յունուար 1ին ծնած է Վանայ Աւանց գիւղին մէջ՝ ու մկրտուած Աբրահամ անունով։ Իր նախնական կրթութիւնը առած է Աւանց գիւղի ու յետոյ Վանայ վարժարանին մէջ, ու չափահասութեանը միջոցին անցած է Երուսաղէմ՝ Ս. Յակովբեանց միաբանութեան անդամակցելու փափաքով, ուր վանքին հոգեւոր վարժարանին մէջ շարունակած է իր ուսումը, յորում զարգացած է մանաւանդ ինքնօգնութեամբ։

1857ին սարկաւագ ձեռնադրուած է Երուսաղէմի Պատրիարք Զմիւռնացի Տ. Յովհաննէս Սրբազանէն ու 1862ին դարձեալ Երուսաղէմ Տ. Մեսրոպ եպիսկոպոսէն վրդ. ձեռնադրուած է Տ. Խորէն անուանակոչութեամբ։

Յաջորդաբար վարած է Ս. Աստուածածնի ու Ս. Յարութեան տաճարներուն եւ Ռէմլէի վանքին տեսչական պաշտօնները։

⁂

Երուսաղէմէն Պոլիս.— Տ. Խորէն Սրբազան՝ այն ատեն վարդապետ՝ հանգուցեալ Տ. Եսայի Պատրիարքի կողմէ 1870ին Պոլիս ղրկուելով՝ 5 տարի վարած է Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդութեան պաշտօնը։ 1871ին ընտրուած է անդամ Կեդր. Վարչութեան Կրօն. Ժողովին. անկէ յետոյ միեւնոյն պաշտօնին երկրորդ անգամ եւս կոչուած է, միանգամայն Ատենապետ ընտրուելով նոյն ժողովին։

1876ին Պալաթու Ս. Հրեշտակապետին մէջ, Զամճեան Տ. Բարթուղիմէոս արքեպիսկ.ի միջոցաւ ընդունած է ծայրագոյն վարդապետի աստիճանը։ Դարձեալ միեւնոյն թուականին 1876ի սկիզբները ընտրուած է Եդեսիոյ Առաջնորդ։

⁂

Պոլսէն Էջմիածին— Կեդր. Վարչութեան Խառն Ժողովին կողմէ Կրօն. Ժողովի Ատենապետին եպիսկոպոսական աստիճանին բարձրանալը հարկ դատուելով՝ Մխիթարեան Վ. 1886ին Էջմիածին ղրկուած է նոյն նպատակաւ։ Սակայն Տ. Գէորգ Ս. Կաթողիկոսը, որուն աւանդապահ ոգին ծանօթ է արդէն, հարկ տեսեր է որ Վիճակի մը վրայ կատարուի հայր Մխիթարեանի եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւնը։ Այս պարագային մէջ Տ. Խորէն Վրդ. որ ցայն վայր յօժարութիւն չէր յայտնած Եդեսիոյ Գաւառական Ժողովին կատարած Առաջ. ընտրութեան համակերպութիւն ցոյց տալու, Տ. Գէորգ Ս. Կաթողիկոսի յորդորանքին վրայ ընդունած է նոյն պաշտօնը ու 1876 Նոյ. 6ին Եդեսիոյ Վիճակին վրայ եպիսկոպոս ձեռնադրուած է, Կրօն. Ժողովի պաշտօնավարութեան շրջանին լրանալէն ետքը Եդեսիա մեկնելու համար։ Այս մանրամասնութիւնը նոյն իսկ Տ. Խորէն Սրբազանը պատմած է մեզի։

Պոլիս դառնալէն ժամանակ մը ետքը՝ Տ. Խորէն Սրբազան ընտրուած է Պատրիարքական Խորհրդական, եւ նոյն պաշտօնը վարած է գրեթէ 1½ տարի։

Պոլսէն Եդեսիա.—Տ. Խորէն Սրբազան, առաջնորդական պաշտօնը ստանձնելու համար՝ 1879 մայիս 27ին ժամանած է Եդեսիա։

Հանգուցեալ Սրբազանը՝ 1887 թուականին Պոլսոյ Տ. Յարութիւն Պատրիարքի հրամանաւ՝ կարգ մը Կիլիկեան Վիճակներ այցելելով հովուական քննչական պաշտօններ կատարած ու տեղեկագրեր մատուցած է Պատրիարքարանի։

Գրեթէ 18ամեայ արդիւնաւոր առաջ. պաշտօնավարութենէն ետքը՝ Տ. Խորէն Սրբազան՝ ֆիզիքապէս տկարութիւն զգալով 1896ի սկիզբները ինք իսկ խնդրած է Պատրիարքարանէն ուրիշ եկեղեցականի մը Եդեսիա ղրկուիլը, ժողովուրդի յարաճուն հոգեւոր պէտքերուն դիմագրաւելու համար։ Եւ ի վերջոյ 1897 փետր. 11ին՝ առաջ. պաշտօնէն տուած ու շատ անգամ կրկնած հրաժարականը ընդունուելով Պատրիարքարանի կողմէ՝ Տեղապահ կարգուած է նորին եկեղեցականը՝ Տ. Անանիա վրդ. Հազարապետեան, այսպէս դիւրութիւն ընծայուելով՝ որ բազմաշխատ ու վաստակաբեկ Առաջնորդ Սրբազանը՝ իր ծերութեան ու տկարութեան օրերուն մէջ հանգիստ վայելէ։

Վանքին մէջ.— Անկէ ի վեր՝ Տ. Խորէն Սրբազան ալ եւս բոլորովին մեկուսացած էր Ս. Սարգիս վանքի վանահայրական բաժնին մէջ, ուր իր արդարացի հանգիստը կը վայելէր՝ միշտ մեծարուելով թէ՝ նորընտիր Առաջնորդէն՝ ու թէ՝ բոլոր պաշտօնական մարմիններէն ու ժողովուրդէն։

Իր վերջին հիւանդութեան օրերուն մէջ մանաւանդ՝ թէ՝ Առաջնորդ Տ. Անանիա վարդապետ եւ թէ ժողովական անդամներ շատ անգամ նոյն իսկ գիշերները վանքը այցելելով Նորին Սրբազնութեան սնարին մօտ գտնուեցան յաճախ ու ամէն խնամքներ շռայլեցին անոր — թէեւ ծերունիի այլ բաղուն — կեանքը երկարել տալու համար տակաւին, ինչ որ դժբախտաբար կարելի չեղաւ։

Պաշտօնական վաւերագրութիւններ.—Տ. Խորէն Սրբազան իր արժանեաց համար ստացած էր.

1876ին՝ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան՝ Վեհ. Սուլթանին կողմէ։

Վարդապետութեան միջոցին՝ Լանջախաչ՝ Աղթամարայ Տ. Խաչատուր Կաթողիկոսէն։

1875ին՝ Եպիսկոպոսական Պանակ՝ Տ. Գէորգ Կաթողիկոսէն։

Դրական վաստակ.—Տ. Խորէն Սրբազանի սիրելագոյն հաճոյքներէն էր գրական զբաղումներով պարապիլ. այս հակումին այնչափ անձնատուր էր որ՝ այդ կարգի պարապմունքները նոյն իսկ իր տկարութեան օրերուն մէջ կը շարունակէր։

Այս աշխատութեանց արդիւնքը ըլլալով՝ կը թողու հետեւեալ գործերը.

Տպուածներ.— 1. Համառօտ պատմութիւն Ս. Երուսաղէմի.
2. Համառօտութիւն Թեատրոսի բարոյախօսութեան.
3. Համառօտութիւն իմացական փիլիսոփայութեան.
4. Ուղեւորութիւն Սիրաքայ,
5. Արկածք Կատարինէի.
6. Պարտէզ Տիեզերական.
7. Նետահար Աղաւնի.
8. Պատմութիւն կրօնային պաշտամանց հին ու նոր ազգաց.
9. Սկզբունք Նիւթական իմաստասիրաց եւ Քրիստ. Աստուածաբանից.
10. Գիտական շողեր.

Անտիպ գործեր. — 1. Ծանօթութիւն ազգաց.
2. Բանի մը կրօնական խնդիրներ.
3. Նպատակ Աւետարանական ճշմարտութեանց։

Երբ կը վերջացնենք այս կենսագրական նօթերը, պէտք է յիշեցնենք թէ աշխատասիրութեան մասին եւս օրինակելի տիպար մըն էր ողբացեալ Մխիթարեան Սրբազան։

Ցաւակցութիւններ. — Մեր ազգայիններէն զատ քաղաքիս բոլոր քրիստոնեայ հասարակութեանց կրօնական գլուխներն իրենց ստորակարգեալներով ու աշխարհական երեւելիները Տ. Խորէն Սրբազանի թաղման օրը Ս. Սարգիս վանքի հիւրերու յատկացեալ սրահին մէջ՝ ու յաջորդ օրն ալ քաղաքիս Առաջնորդարանը այցելելով հանգուցեալ Սրբազանի մահուան առթիւ ցաւակցութիւն յայտնեցին Առաջնորդ Տ. Անանիա վարդապետին։ Նոյնպէս այցելեցին քաղաքս գտնուող բոլոր Ամերիկացիներն ու Գերմանները, ինչպէս նաեւ տեղւոյս չորս հռոմէական եկեղեցիներու (Հայ, Ասորի, Քաղդէացի, Բարուշին) մեծաւորները։

Սրբազանի մահուան պարագան՝ անմիջապէս հեռագրով Պատրիարքարան հաղորդուած ըլլալով, Տ. Մաղաքիա Սրբազան Պատրիարքի փոխադարձ ցաւակցական հեռագիրը երեկ հասաւ Առաջնորդարան։ Մխիթարեան Սրբազանի մահուան լուրը Առաջնորդին կողմէ նոյնպէս հեռագրով հաղորդուած էր Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքին, քանի որ հանգուցեալը նախկին միաբան մըն էր Առաքելական Աթոռին։ Գ. Կ. Ռ.

Ս. Հայրապետը յունուար 14 թուակիր երկու առանձին կոնդակներով արքեպիսկոպոսութեան աստիճան շնորհեր է Կրօն. Ժողովոյ Բ. ատենապետ Տ. Վահրամ Մանկունի եպսկ.ի ինչպէս նաեւ Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս Յովակիմեան եպսկ.ի։ Ն. Ս. Օծութիւնը իր այդ երկու կոնդակները յատուկ գրով մը ղրկած է Ս. Պատրիարքին, որ անոնց պատճէնները կրօնական դիւանի մէջ արձանագրել տալէ յետոյ, Տ. Վահրամ արքեպ.ի վերաբերեալ կոնդակը յանձնեց յարաբերական դիւանի տեսուչ Կարապետ էֆ. Խաչատուրեանի՝ յանձնելու համար Ն. Սրբազնութեան։ Իսկ Տ. Ստեփաննոս արքեպ.ի պատկանած կոնդակն ալ կը մնայ Պատրիարքարան, պատշաճ եղանակաւ ղրկուելու համար Նիկոմիդիա։ Ն. Ս. Օծութիւնը իր այդ կոնդակներուն մէջ կ'ըսէ թէ՝ վերոյիշեալ երկու եպիսկոպոսներուն, երկար տարիներէ ի վեր, Եկեղեցւոյ մատուցած անշահասէր ծառայութիւնը գնահատած ըլլալով, պէտք տեսած է քաջալերել եւ վարձատրել զիրենք արքեպիսկոպոսութեան աստիճանով, եւ փափաք յայտնած է որ քաջալերութիւն մը ըլլայ այս Հայրապետական գնահատութիւնը՝ աւելի արդիւնաւոր ծառայութիւններ մատուցանելու Եկեղեցիին։ Կը շնորհաւորենք Տ. Վահրամ եւ Տ. Ստեփաննոս Արքեպիսկոպոսները։

—Բաղէշի Խառն Ժողովը գրած է Պատրիարքարան թէ՝ Առաջն. Փոխանորդ Տ. Պետրոս Վ. Շահինեանի հրաժարականը ընդունուած ըլլալով, անոր տեղ փոխանորդ կարգուած է Տ. Բարսեղ քհն. Տ. Սարգսեան։ Այս առթիւ նոյն ժողովները կը խնդրեն փութացնել իրենց Առաջնորդը՝ Տ. Եղիշէ Ծ. Վ. Գալֆայեանը, աւելցնելով թէ մէկ քանի տուն միայն եղող Հայ-Հռոմէականները ունին իրենց ուսեալ վարդապետ հովիւը, սակաւաթիւ Հայ-Բողոքականները՝ իրենց հաստատուն միսիոնարութիւնը եւ 35 տունէ բաղկացեալ Ասորիները իրենց Առաջնորդը, մինչդեռ Հայերը զուրկ կը գտնուին իրենց հովիւէն։

—Վանայ Գաւառական Վարչութիւնը տեղեկագրած է Պատրիարքարան թէ Երամեան վարժարանի նախկին սաներէն կազմուած յանձնախումբ մը դիմելով իրեն՝ փափաք յայտնած է յառաջիկայ օգոստոս 14ին կատարել այդ կրթական հաստատութեան յոբելեանը, եւ այս առթիւ գոյացած նպաստով վարժարանին շէնք մը հայթայթել եւ գոյութիւնը ապահովել։ Վանայ Գաւառ. Վարչութիւնը այդ յանձնաժողովին վրայ իր կողմէ ալ անդամներ աւելցուցած ըլլալով, կը խնդրէ որ պատրիարքական յանձնարարութեամբ ու քաջալերութեամբ աւելի արդիւնաւոր ըլլայ այս ձեռնարկը։ Պատրիարքարանէն յորդորներ պիտի ըլլան, օգնելու կրթական այս ձեռնարկին յաջողութեան։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Տիկին Վերժին Պ. Կիւլպենկեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի Հիւանդանոցիս եղած նուիրատուութեանց շարունակութիւնը.— Գումար նախորդ ցուցակաց 22,307, Տէր եւ Տիկին Կարապետ էֆ. Ղազարեան (ի Սէլանիկ), Յովսէփ էֆ. Պիւզիւքեան (ի Մարսիլիա), Կիւլպենկեան եւ Տամատեան էֆ.ք (ի Վառնա), Խ. Տամատեան որդիք (ի Պալլըք) 216 սկան ղրուշ։ Գումար 23,171 ղրուշ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԼ)

ՎԻԷՆՆԱ, 17 փետր.—Էլիզապէթ արշիդքսուհիին մարմինը օրհնուեցաւ Ֆրետերիք արշիդուքսին պալատան մէջ։ Ներկայ էին Ֆրանց Եոզէֆ կայսրը, կայս. գերդաստանին բոլոր անդամները, իշխանական հիւրեր եւ կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները։ Դիակը մարմինը Պատէն փոխադրուեցաւ։

ԲԷՇԹԱ. — Հունգարիոյ Երեսփ. Ժողովը, այսօր, շարունակեց վիճաբանիլ՝ նոր գրուած զինուորներու թիւը աւելցնելու ծրագրին վրայ։ Պատերազմական նախարար Պ. Ֆէճէրվարիի կողմէ այդ առթիւ արտասանուած ճառին տեւն բուռն միջադէպ մը ծագեցաւ։ Նախարարը, խօսքը ընդդիմադիր երեսփոխան Պ. Լէնկիլի ուղղելով, ըսաւ թէ սուտ կը խօսի։ Ասոր վրայ ընդդիմադիրները մեծ աղմուկ յարուցին, որ քանի մը վայրկեան տեւեց։ Պ. Ֆէճէրվարի ի կարգ հրաւիրուելով, խօսքը ետ առաւ, որով կրցաւ բանախօսութիւնը շարունակել առանց միջադէպի։ Պ. Լէնկիլ իր վկաները ղրկեց Պ. Ֆէճէրվարիի։

ՊԷՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ Վէնէցուէլայի պաշարման վերցուիլը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Խորհրդարանին նստաշրջանը այսօր բացուեցաւ։ Գահաճառը զոր Էտուարտ Թագաւորը կարդաց, կը յայտարարէ թէ բոլոր տէրութեանց հետ յարաբերութիւնք միշտ բարեկամական են, թէ Վէնէցուէլայի պաշարումը անհրաժեշտ էր եւ թէ ուրախ է վէճի նիւթ եղած խնդիրներուն կարգադրութեանը համար։ Գահաճառը յետոյ կը յայտարարէ թէ հարաւային Ափրիկէի մէջ զարգացումը գոհացուցիչ յառաջդիմութիւններ կ'ընէ եւ թէ Պ. Չէմպըրլէնի այդ կողմերը կատարած ուղեւորութիւնը լաւագոյն արդիւնքներ տուած է։

—Լորտերու Ժողովը ընդունեց գահաճառին իբրեւ պատասխան ուղերձը։

ՎԱԼԱՆՍԻԷՆ.—Վալանսիէնէն Լիլ գացող կառախումբը գիծէն ելաւ Սէնթ-Ամանի ու Ռոզիւէի միջեւ։ Մէկ հոգի մեռաւ եւ 13 հոգի վիրաւորուեցան, որոնց ինը թեթեւապէս։

ՀՌՈՄ.—Արտաքին գործոց նախարար Պ. Բրինէթթի, այսօր, առաջին անգամ ըլլալով, անկողինէն ելաւ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՓԱՐԻԶ, 17 փետր.—Երեսփ. Ժողովը այսօր ալ շարունակեց ելմտական օրէնքին վիճաբանութիւնը։

—Ծերակոյտը շարունակեց զինուորական երկու տարուան ծառայութեան ծրագրին վիճաբանութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆ. — Էտուարտ Թագաւորն ու Թագուհին ներկայ գտնուեցան Խորհրդարանին բացման։ Գահաճառին այն մասը որ կը վերաբերի արտաքին քաղաքականութեան, խաղաղութեան մեծ փափաք մը կը յայտնէ։ Ներքին քաղաքականութեան համար ալ տնտեսական կարեւոր բարենորոգումներ կը ջատագովէ։

ՍՕՖԻԱ. — Ռատոսլավով, Իվանչէվ, Թոնչէվ ու Թէնէվ նախկին նախարարներուն դատը, այսօր սկսաւ. ամիս մը պիտի տեւէ։ Անոնք զեղծումներ գործած ըլլալու ամբաստանութեան տակ կը գտնուին։

ՎԻԷՆՆԱ. — Երեսփ. Ժողովը, այսօր, սկսաւ զինուորական օրէնքին վիճաբանութիւնը։ Քուէարկութիւնը ապահովուած կ'երեւայ։

ՓԱՐԻԶ. — Հարիւրին հինգ տոկոսաւոր գանձատոմսերու «քոնվէրսիոն»ը կատարելապէս յաջողեցաւ։ Միայն Սոսիէթէ Ժէնէրալը ամբողջ խնդրանքներուն երկու երրորդ մասը ստացաւ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Էտուարտ Թագաւորին առողջական վիճակը նորէն մտահոգութիւն կը պատճառէ։ Բժշկական նոր գործողութիւն մը հաւանական է։

ԼՈՆՏՈՆ.—Արկածով պայթիւն մը առաջ եկաւ Վուլվիչի զինագործարանին մէջ։ Երեք մեռեալ եւ վիրաւոր կան։

ՓԱՐԻԶ.— Զգուշաւոր ալքոլի մենաշնորհին պաշտպան արմատականները նըկատողութեան առած են ելմտական նախարար Պ. Ռուվիէի ծրագրին մերժուելու պատասխանատուութիւնը։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Երէկ Սակարանի 15 օրուան հաշուեյարդարումը կատարուելով 1000 քոնսոլիտէի 52½ ղրշ. եւ երկաթուղիի հատին 20 սանթիմ ռէբօռ որոշուեցաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 4 Փետրուար

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	32	37
Ամէնէն բարձր գին	»	32	38½
Ամէնէն վար գին	»	32	33
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	125	12
Ամէնէն բարձր գին	»	125	37
Ամէնէն վար գին	»	124	75

ԲԱՑՈՒՄ 5 Փետրուար

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	32	37
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	125	50
Շիրքէթի Խայրիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օսմ.		0	10
Սօս. Օսմ. Շանժ է Վալէօր		0	13
Յոմ. Ապահ. Ընկ.		4	25
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	17
» ժուիսանս		1	63
» պարտաթուղթ		493	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		496	—
Թրանսվալ		149	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիպսիէն		266	50
Լավրիոն		79	50
Անատոլուի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	35
» պարտաթուղթ	«	527	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	15
» » » չէք	»	110	38
Փարիզ » »	Ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63¾
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	06

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	27
Անգլիական ոսկի	»	110	03
Բօլ Էմփէրիալ	»	90	10
Քրիմիգ	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	—
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Փետրուար

Անգլիական Քոնսոլիտէ		92	81
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		60	50
» » » Դ. բաց.		30	—
» » » Դ. գոց.		30	—
Օսմանեան Պանքա		14	25
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5%		42	–
» Մօնօբօլ		44	50
Պուլկարական 1888		92	—
Էժիբսիէն ինիֆիէ		107	50
Տօմինիալ		105	—
Թրանսվալ		5	93
Այտին երկաթուղի		14	—
Փոխանակագիր		25	26¼

ՓԱՐԻԶ, 17 Փետրուար

Ֆրանս. Ռանթ 3%			100	10
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	բաց.	Ղրշ.	30	40
	գոց.	»	30	50
» » » Բ.		»	61	30
» » » Դ.		»	33	—
Օսմ. Կայս. Պանքա		Ֆր.	606	—
Օսմանիէ		»	—	-
Ռումէլի երկաթուղի		»	129	25
Օսմ. մաքսատուն		»	483	—
Օսմ Ռէժի		»	374	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4%		»	—	—
Քրէտի Լիոնէ		»	1130	—
Իտալական Ռանթ		»	102	72
Սպանիական արտաքին		»	92	07
Թրանսվալ		»	149	—
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	25	155
Դրամա գնոց		»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 17 Փետրուար

Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	183	40
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	70
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	520

ՊՐԻՒՍԷԼ, 17 Փետրուար

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	30	17
Ռումէլի երկաթուղի	127	—

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ապաքինողներու, տկար կազմ ունեցողներու, արեան ապականութեան եւ մորթի հիւանդութեան ենթարկուողներուն ու կուրծքի տկարութենէ տառապողներու՝ ձկան իւղ կը յանձնարարեն. սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը գանեցնեն զայն գործածողները, որոնք կամ զարշանքով կը խմեն եւ կամ կը ստիպուին բնաւ չի խմել։ Փրանսայի բժշկական կաճառէն տօքթէօռ ԲՈՒՐԹՈՒԼ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈՒԼԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ անուամբ, որ հասարակ ձկան իւղերու զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. խիստ անուշ համ ունի եւ աննուխի, եղեւնի ու մանիշակի հոտ կը զգացնէ, ինչ որ բացառիկ դիւրութիւն մըն է գործածելու։ Ո՛չ խմելու ատեն, ո՛չ ալ անկէ ետք բնաւ զզուանք չի զգար խմողը։ Բժիշկները միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈՒԼԻ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ որ միեւնոյն ժամանակ ազդեցիկ եւ փորձուած դարմանն է դժուարաշնչութեան, կուրծքի խլուածքներու, հարբուխի, կուրծքի տըկարութեան եւ մինչեւ իսկ կրնայ առաջքն առնել Թոքախտին։ Ամէն ճաշէ առաջ մէկմէկ դգալ առնել պէտք է։

Կը ծախուի Պահճէ գաբու Բիւչիւքեան դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէզիքի Լինոս եւ Պօնթիցիանոսի դեղի մթերանոցները եւ ամէն մեծ դեղարաններու մէջ։

796 34—52

ԳԱՐԱՃԻԿԷՐ ՍԱՆՃԸԼԱՐԸ

ԼԵԱՐԴԻ ԽԻԹԵՐ

Անո՛նք որ դժբախտութիւն ունեցած են լեարդի խիթերուն (գարաճիկէր սանճըլարը) ենթարկուելու, գիտեն որ և ոչ մէկ ցաւ, ո՛չ մէկ խոստում այս խիթերուն չափ սաստկութեամբ կը նեղէ մարդը։ Հիւանդը՝ ցաւերուն սաստկութենէն ո՛չ կրնայ նստիլ, ո՛չ ալ՝ անկողնին մէջ հանգիստ ընել. [illegible] վերմակը կը ճանկռտէ տաք. պաղ քրտինք կը թափէ ու կը հեծէ։

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք որ այս սոսկալի հիւանդութիւնը հիմա կը բժշկուի օրական երեքէն վեց դեղահատ առնելով։ Փրանսայի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Տիւկայի պատրաստած դեղահատները, այսինքն pilules hepatiques du docteur Dugas արդարեւ ամենէն ազդեցիկ դարմանն են այս լեարդի հիւանդութեան զոր կը բուժեն հիմնապէս և ապահովապէս, կարճ ժամանակի մէջ։ Ցաւերուն սաստկացած ատեն օրական վեց, իսկ թեթեւցած ատեն օրական երեք չորս դեղահատ բաւական են հիմնապէս բուժելու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւն ու խիթ. մաղձոտութիւն (սաֆրա) և դեղնութիւն (սարըլըգ) և մաղձի ու լեարդի ուրիշ հիւանդութիւնները, ասիկա ապացուցուած է հազարաւոր փորձերով։

Կը ծախուի Կ. Պոլիս Պահճէ գաբու Բիւչիւքեան դեղարանը, Սուլթան Համամ Մէզիքի Լինոս և Պօնթիցիանոս դեղի մթերանոցները և ուրիշ ամէն տեղ։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւններ՝ Ֆր. 34,000,000

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի. որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը. և որոնց կը պատկանին բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրեալներուն վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ապահովագրական պոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած պոլիսներէն աւելի առաւելութիւններ և շահաւոր պայմանագրութիւններ [illegible]. յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է [illegible] ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն և պատերազմին, անձնասպանութեան և մի՛նչեւ իսկ պատերազմի ատեն։ Տիպարական պոլիսը կ'ապահովէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագին վճարելէ յետոյ, [illegible] փոխատուութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են պոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ [illegible] վճարման համար [illegible]. վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին յարատեւելու առանձնաշնորհումը, [illegible] ապահովագիները 5 առ 100 տոկոսով հաշուելով վճարելով. մէկ տարուընէ [illegible] յետոյ [illegible] ապահովագրութեան [illegible], պոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, ինչպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագիները.

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաւոր պոլիսներ ալ ունի որ [illegible] մէջ ցարդ գտնուած պոլիսներէն ամէնէն աւելի նպաստաւոր [illegible]. Աւելի մանրամասնութեանց համար [illegible]։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Տ. ՈՒ. ՀՈՒՒՖՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Պաշտօնեայ
Ա. ՁՈՒՀՃԵԱՆ
Պոլիս, Հիւֆֆօլ խան
Վայվոտա փողոց, Վիքթորիա խան
Ղալաթիա

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յօդացաւը, ճմլում, վէրք և այլն։
Անձամբ զեղ այտուցներու և կոշտի համար։
Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. (փնտռել մեր ստորագրութիւնը)։

ԱՆՔԸՐ

Հիմնեալ 1858ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ
ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար	Վճարեալ գումարներ
Ֆր. 168,000,000	Ֆր 377,000,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԷՐ
Ստամպօլ Ապուտ Էֆէնտի խան

ԱՐԾԻՒ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թահթաքալէ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և ամենակատարեալ մեքենաներով օժտեալ ու եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ Թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը։ Փափաքողներուն քաթալոկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրոստի Պազ և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատուները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստորեւ, ուր պիտի գտնէք նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով.

ԲԱՐԻԶ.— Գ. Գ. Լաքաուիէս Յրդի եւ Ընկ. 28.— Ռիւ Շաթօտէնե։
ՊՈՄՊԱՅ.— Գ. Գ. Ապքար եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Գ. Մ. Գալֆաեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Գ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒՔ.— Գ. Գ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Գ. Կէոռն Արտիթի
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.— Գ. Հայնրիխ Վառնինկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.— Գ. Ցինօ Ֆէրնանտէզ.
ԻՒՍԿԻՒՊ.— Գ. Մ. Քափուանօ.
ՊԷՅՐՈՒԹ.— Գ. Ֆրանքէլ Շիֆֆներ.
ՍԱՄՍՈՆ.— Գ. Գ. Գէորգեան եղբարք.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ.— Գ. Երիս Կ. Ինճիճեան.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Գ. Գ. Վ. եւ Ս. Մեծատուրեան.
ԻԶՄԻՏ.— Գ. Յակոբ Մոմճեան.
ՌՈԴՈՍԹՕ.— Գ. [illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible]

Առաջին կարգի 245 ֆրանք, Բ. կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գ. [illegible]

516 Ֆ. ՈՒԹՃՈՒ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Պօրթոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Անուպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքընի	1500
Պարիօթիս	2500	Կիւլէտ	1500

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ 1892
Թուականը
(20 Սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին
Կ ՊՈԼԻՍ ՆԷՆԻ խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի Հաւուզլը փողոց Օսմ. [illegible] դէմը։

Ենթ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաքօֆ
Մաքքուճճըլար Զարզըլը խան Թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ· ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՑԹԱՑԹԻԶ

THE SINGER MANUFACTURING Co

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքնաղ մրցանակ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա	(1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին (2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա	(1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ (2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս	(1. Սուլթան Համամ թիւ 2 (2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։

Սկիւտար Չարշը պոյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորագութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզօղլուի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընթացք Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսգօ	227[illegible]	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	372[illegible]	Միլօ	1057	Սրէրօ	1200
Պորտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրաշիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրապօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օճիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյ օ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբիտօ	487
Գալիբս	1337	Էրագօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիրակ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլի	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլըմպատ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Քլարօ շոգենաւը, նաւապետ Պէյտի կ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։

Հօրաշիօ շոգենաւը, նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 18ին։

Թօրիօ շոգենաւը նաւապետ [illegible] ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ։

Դիմել առ գործակալն Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՑ
Թ. 23—24 Քէչէճի Մէյտէն խան Ղալաթիա 377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵ ՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Դշ.	4/17	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ.	5/18	Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիայէն Բոր Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ,
Դշ.	5/18	Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի.
Եշ.	6/19	Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ
Եշ.	6/19	Սեվաստաբօլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր.	7/20	Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Շբ.	8/21	Տարտանէլ, Միտիլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլավիա	350
Ատմէնեան	10500	Էմիլիա	330
Քէսթրիան	10500	Աըրժ.ըն	330
Լանքաստրիան	9000	Ալճէրիան	330
Ֆիլատելֆիա	9000	Արապիան	350
Գօլոմպիան	8000	Աթէնիան	250
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	200
Ֆասդոնիան	8000	Ալգաշիրն	250
Ֆլօրիտիան	8000	Լէսպիան	200
Ֆալէնթիան	3700	Մինձօ	90
Վավօնիան	3700	Օբօրթօ	80
Ֆլամինեան	3700	Լէսպօն	80
Ֆասիան	3500		

[illegible]

ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա [illegible]

600

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Որոշ ամսոյ երկու անգամ կը բանին
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Պիլվանիա	588
Սաքսոնիա	13900	Քամպանիա	654
Լուքանիա	12950	Վէրլա	322
Քամփանիա	12950	Բավիա	2946
Ուլթոնիա	8845	Թիւրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2552
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2781
Աուրանիա	7269	Շէրպուրկ	161

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթ խան, Թիւ 6, 7 8 Ղալաթիա [illegible] 25

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Նոյեմբեր 1 (Ն.Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 2 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 34 Խառն Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 4 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 6 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 8 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 36 Խառն Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 10 Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 12 Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.
Քարաքէօյ Կամուրջ	մկն.	1 20	1 35	3 33	5 30	7 8	8 15	10 30	11 30				
Հայտար Փաշա	ժմն.	1 45	—	3 58	5 55	7 33	8 40	10 55	11 55				
	մկն.	1 55	2 25	4 8	6 5	7 43	8 55	11 5	12 5				
Քըզըլ Թօբրաք	»	2 1	—	4 14	6 11	7 50	9 5	11 11	12 11				
Ֆէնէր Եօլու	»	2 5	2 36	4 17	6 14	7 54	9 9	11 15	12 14				
Կէօզ Թէփէ	»	2 9	— —	4 21	6 18	7 58	9 15	11 19	12 18				
Էրէնքէօյ	»	2 13	2 47	4 26	6 23	8 4	9 21	11 24	12 22				
Գօսթանճըք	»	2 2	2 5	4 32	6 29	8 10	9 3	11 30	12 28				
Մալթէփէ	»	2 28	3 8	4 4	6 37	8 19	9 44	11 38	12 36				
Քարթալ	»	2 39	3 22	4 51	6 48	8 31	10 1	11 48	12 46				
Բէնտիք	ժմն.	2 46	3 32	4 58	6 55	8 39	10 11	11 55	12 53				
	մկն.		3 37				10 21						
Թուզլա	»		3 59				10 46						
Կէպզէ	»		4 19				11 10						
Տիլ Իսքէլէսի	»		4 4				11 37						
Տաւշանճըլ	»		4 51				11 47						
Հէրէքէ	»		5 8				12 6						
Եարըմճա	»		5 29				12 30						
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»		5 42				12 44						
Տէրինճէ	»		5 53				12 57						
Իզմիտ	ժմն.		6 7				13						
	մկն.		6 7										
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»		7 2										
Սափանճա	»		7 26										
Համիտիէ	»		7 50										
Կէյվէ	»		8 34										
Աք Հիսար	»		8 56										
Մէքէճէ	»		9 26										
Լէֆքէ	»		9 50										
Վէզիր Խան	»		10 25										
Պիլէճիք	ժմն.		11 6										
	մկն.		11 20										
Գարաքէօյ	»		12 30										
Պօզէիւք	»		1 15										
Ին Էօնիւ	»		2										
Չաւքուր Հիսար	»		2 36										
Էսկի Շէհիր	ժմն.		3 15										
			Իրիկ.										

Այս կառախումբը 1903 փետր. 1էն սկսեալ կ'երթեւեկէ

ԴԱՐՁ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 3 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 5 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 7 Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 31 Խառն Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 9 Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 11 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 13 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 33 Խառն Առտ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.
Էսկի Շէհիր	մկն.									11 40			
Չաւքուր Հիսար	»									12 16			
Ին Էօնիւ	»									12 48			
Պօզէիւք	»									1 24			
Գարաքէօյ	»									1 58			
Պիլէճիք	ժմն.									2 48			
	մկն.									2 58			
Վէզիր Խան	»									3 34			
Լէֆքէ	»									4 9			
Մէքէճէ	»									4 40			
Աք Հիսար	»									5 6			
Կէյվէ	»									5 28			
Համիտիէ	»									6 20			
Սափանճա	»									6 36			
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»									7 1			
Իզմիտ	ժմն.									7 33			
	մկն.					1 35				7 53			
Տէրինճէ	»					1 53				8 7			
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»					2 4				8 18			
Եարըմճա	»					2 16				8 30			
Հէրէքէ	»					2 43				8 55			
Տաւշանճըլ	»					2 54				9 5			
Տիլ Իսքէլէսի	»					3 10				9 14			
Կէպզէ	»					3 38				9 40			
Թուզլա	»					4 —				10 —			
Բէնտիք	ժմն.					4 22				10 20			
	մկն.	1 25	1 54	2 28	3 14	4 37	6 38	8 20	9 52	10 30			
Քարթալ	»	1 33	2 2	2 37	3 23	4 50	6 47	8 30	10 2	10 44			
Մալթէփէ	»	1 43	2 12	2 47	3 33	5 5	6 57	8 41	10 14	11 1			
Գօսթանճըք	»	1 51	2 21	2 56	3 41	5 19	7 5	8 51	10 25	11 14			
Էրէնքէօյ	»	1 5	2 28	3 3	3 50	5 32	7 12	8 59	10 34	11 26			
Կէօզթէփէ	»	2 2	2 32	3 7	3 54	5 36	7 16	9 3	10 38	— —			
Ֆէնէր Եօլու	»	2 7	2 37	3 11	3 58	5 41	7 20	9 9	10 43	11 37			
Քըզըլ Թօփրաք	»	2 10	2 40	3 14	4 1	5 45	7 23	9 13	10 47	— —			
Հայտար Փաշա	ժմն.	2 1	2 45	3 19	4 6	5 53	7 28	9 19	10 53	11 46			
	մկն.	2 23	2 53	3 27	4 15	6 5	7 38	9 27	11 —	12 5			
Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմն.	2 48	3 18	3 52	4 40	6 30	8 3	9 52	11 25	12 30			
										Իրիկ.			

Այս կառախումբը 1903 փետր. 1էն սկսեալ կ'երթեւեկէ

Այս կառախումբը 1902 նոյեմ. 15էն կ'երթեւեկէ
և 1903 յունուար 16էն 31

Այս կառախումբը 1902 նոյեմ. 16էն 1903 յունուար 15
և 1903 փետր. 1էն